

STJEPAN SEKEREŠ

ANTROPONIMIJA I TOPONIMIJA VIROVITICE I OKOLICE

PREDGOVOR

U ovoj radnji sam obradio antroponimiju i toponimiju Virovitice i okolnih naselja. Ta radnja je dopuna mojim predašnjim radovima »Antroponimija i toponimija Slavonske Podravine« i »Antroponimija i toponimija našičkog kraja«. Na taj način je potpuno obrađena antroponimija i toponimija cijele Slavonske Podravine od Erduta do hrvatske granice. Virovitica s okolicom je najzapadniji predjel Slavonske Podravine. U tom kraju, koji sa zapadne strane graniči s Hrvatskom, nalaze se pored starinačkih naselja i naselja koja su u 16. 17. i 18. stoljeću osnovali hrvatski i srpski doseljenici iz susjednih hrvatskih predjela, Gorskog kotara, Bosne i Crne Gore. Za vrijeme turske vladavine vršene su pored toga i mnoge migracije iz jednog sela u drugo tako da u velikoj većini naselja u tom kraju ima danas pored starinačkog stanovništva i mnogo doseljenika iz raznih hrvatskih krajeva. Poslije prvog svjetskog rata osnovana su u tom kraju neka nova naselja, a poslije drugog svjetskog rata doselilo je u taj kraj mnogo hrvatskih kolonista iz Dalmacije i Hrvatskog zagorja. Ja sam u svojoj radnji obradio antroponime i toponime samo onih mjesta koja su osnovana prije prvog svjetskog rata, dok antroponime i toponime naselja koja su osnovana poslije prvog svjetskog rata nisam obradio jer govor tih najnovijih naselja nije dosada snažnije djelovao na govor starinačkog stanovništva, niti je govor starinačkog stanovništva snažnije djelovao na govor tih doseljenika. U pojedinim mjestima sam bilježio antroponime samo starijih stanovnika tih naselja (koji u tom mjestu borave već preko 25 godina), dok antroponime najnovijih doseljenika nisam bilježio jer se ti najnoviji doseljenici još nisu posve uključili u život tih naselja. Antroponime i toponime sam bilježio prema informacijama starijih stanovnika u pojedinim mjestima. U vezi s takvim radom možda u nekom mjestu neće biti zabilježena sva prezimena ili svi mikrotoponimi, ali ogromna većina tih naziva je sigurno zabilježena. Uz neka prezimena sam u zagradi stavio naziv mjesta ili kraja odakle je ta porodica doselila. Ako je neka porodica doselila u neko mjesto već vrlo davno, te je u selu zaboravljeno da je ta porodica doselila iz

drugog mjesta, onda nisam ni ja stavljao u zagradi odakle je doselila takva porodica. U mjestima toga kraja je u prošlosti vršeno vrlo mnogo migracija, te je danas nemoguće potpuno točno odrediti kada i otkuda su vršene migracije pojedinih porodica. U gruntovnicama i katastrima su neki mikrotoponimi zabilježeni drukčije nego što ih nazivaju seljaci, do čega je uglavnom došlo težnjom nekih prepisivača da poljskim predjelima dadu »književniji« oblik. Toponimske karte sam nacrtao prema nacrtima parcela (čestica) svakog mjesta u tom kraju, koje nacрте sam dobio iz Katastarskog ureda u Virovitici i Pitomači. U karte nisam mogao unijeti sve mikrotoponime, nego samo one koji su zabilježeni u nacrtima parcela. Svi antroponimi i toponimi su označeni akcentom kakvim ga izgovaraju stariji stanovnici u pojedinim mjestima. Kod mlađeg stanovništva tih mjesta mogu se već čuti neki antroponimi i mikrotoponimi s drukčijim akcentom, ali velika većina stanovništva izgovara te antroponime i toponime onako kako su zabilježeni u radnji. Prednjonepčani suglasnik -č se izgovara nešto mekše u ovim mjestima: Dugo Selo, Gradina, Rušani, Turanovac, Bušetina, Gradac, Lozan, Bukovica, Suhopolje, Bačevac i Brezovica. U Gracu, Lozanu i Bukovici se samoglasnici *ō* i *ē* izgovaraju nešto zatvorenije nego u književnom jeziku. U radnji ti glasovi nisu zabilježeni posebnim znakovima.

Gradu za svoju radnju sam sakupljao u god. 1963. i 1964.

U radnji su obrađeni antroponimi i toponimi u ovim mjestima: Bačevac (Bč), Bazje (Bj, službeno: Gornje Bazje), Borova (Br), Brezovica (Bz), Budrovac (Bd), Bukovica (Bk, sl.: Spišić-Bukovica). Bušetina (Bt), Detkovac (Dk), Dugo Selo (DS), Gačište (Gč), Gradac (Gr, sl.: Stari Gradac), Gradina (Gd), Lozan (Lz), Pčelić (Pč), Rezovac (Rz), Rušani (Rš), Suhopolje (Sp), Turanovac (Tr), Virovitica (Vt) i Vukosavljevica (Vs).

I

ANTROPONIMIJA

Imenice

Budući da u tom kraju postoje znatne razlike u nadijevanju imena između hrvatskog i srpskog stanovništva, obradit ću posebno antroponime hrvatskih naselja, a posebno antroponime srpskih naselja. U hrvatskim naseljima se još i danas pod utjecajem katoličke crkve djeci najčešće daju svetačka (crkvena) imena. Poslije drugog svjetskog rata počela su se djeci davati i narodna imena, ali takvo nadijevanje imena je u tom kraju još uvijek samo sporadična pojava. U hrvatskim naseljima toga kraja se najčešće upotrebljavaju hipokoristična imena, a rjeđe prava imena. U cijelom tom kraju zabilježio sam oko 30 muških (svetačkih) imena, od kojih se neka upotrebljavaju u svim mjestima, a neka se mogu čuti samo u nekim mjestima. Uz ono ime koje se upotrebljava samo u nekom mjestu ili u nekoliko mjesta označio sam u zagradi mjesta gdje se to ime može čuti. Ako se neko ime upotrebljava u cijelom kraju ili u većem dijelu toga kraja, onda uz ime nisam označio mjesta gdje se ono upotrebljava. Od muških svetačkih imena mogu se u tom kraju čuti ova imena:

*Mārko, Frānjo (Frānjo), Lūka, Īvan (Vt, DS, Rš), Īvan (Sp), Mātija (Vt), Josip (Vt), Jōsip (Gd), Āntun (Vt), Āntun (Sp), Mārtin (Vt, DS, Tr), Mārtin (Gr, Lz, Bt), Pētar (Gr), Ādam (Vt), Ādam (Bk), Nikōla (Gr), Mikola (Bj), Āndrija (DS, Tr), Filip (DS), Filip (Bt, Bj), Furjān (Florijan) (Lz), Īlija (Tr), Īlija (Bd), Gāšpar (Bd, Tr), Vālent (Tr), Fābljan (Bd), Jānko (Bč, Bz, Bj) Jānko (Bd), Jākup (Bd), Ignjāc (Gr), Vinko (Dk, Bz), Vid (Gr). U nekim selima se može čuti i muško ime *Kārlo (Kārlo)*. Neka od tih imena se mogu čuti u nekim selima i u hipokorističnom obliku (*Īvo, Māto, Jōzo, Āndro, Tōna*).*

U Virovitici i okolici najviše se upotrebljavaju hipokoristična imena. Do tvorbe takvih imena dolazilo je najprije iz simpatije ili nesimpatije prema nekim osobama, ali danas su ta imena u tom kraju gotovo posve izgubila svoje hipokoristično značenje i najčešće se upotrebljavaju mjesto pravih imena. U većini naselja toga kraja postoji danas samo jedna vrsta hipokorističnih imena, a samo u nekim mjestima ima po dvije vrste takvih imena. U mjestima gdje postoje dvije vrste hipokorističnih imena jedna vrsta je dominantna, dok se druga vrsta upotrebljava mnogo rjeđe. Tako se npr. u Virovitici najčešće upotrebljavaju hipokoristična imena tipa *Đūro, Jōzo*, a rjeđe imena tipa *Đūka, Jōza*, u Bušetini i Gracu se najčešće upotrebljavaju hipokoristična imena tipa *Mijo*, a rjeđe imena tipa *Miško*. U tom kraju postoji mnogo manje vrsta hipokorističnih imena nego u istočnijem dijelu Slavonske Podravine, što je sigurno u vezi s velikim brojem doseljenika iz Bosne, Hercegovine, Crne Gore, Gorskog kotara i drugih krajeva u kojima nisu tako brojna hipokoristična imena.

Hipokoristična imena muškog roda najčešće se tvore u Virovitici i okolici nastavkom *-o*. Takva imena su u današnje vrijeme posve izgubila svoje hipokoristično značenje, te se upotrebljavaju mjesto pravih imena. Primjeri: *Māto (Vt, Vs, DS), Māto, Īvo (Vt, Vs), Īvo, Jōzo (Vt), Jōzo, Đūro (Vt), Đūro, Pāvo (Vt, DS), Pāvo, Stēvo (Vt, DS), Stēvo, Štēvo (Gr)¹, Pēro (Vs), Pēro, Tōmo (DS), Tōmo (Rš), Grgo (DS), Šimo (Tr), Lōvro (Bt)*. Od narodnih hipokorističnih imena mogu se u ponekom mjestu čuti i ova imena: *Vlado, Krešo, Drago*.

Mnogo rjeđe se tvore hipokoristična imena m. r. nastavcima: *-a, -ko, -ek, -ica* i *-an*. Muška imena s nastavcima *-a, -ko* i *-an* danas su vrlo rijetka i nemaju izrazitog hipokorističnog značenja: *Jōza (Vt), Tōna (Vt), Mārča (Vt), Đūka (Vt), Grga (Bd); Miško (Gr, Bt, Bj), Pālko (Gd)², Slāvko (DS); Mārān (Marko) (Gd)*. Nastavkom *-ek* se tvore muška imena od dragosti: *Frāncek (Vt), Tōnček (Vt)*. Nastavkom *-ica* se najčešće tvore muška imena deminutivnog značenja (takva imena se najčešće daju djeci ili starijim osobama malena uzrasta): *Īvica (Vt), Đūrica (Vt)*. U Suhopolju se može čuti i hipokoristično ime *Pēpi (Josip)*.

U Brezovici se nastavkom *-ina* tvore muška imena pejorativna značenja: *Pavīna, Ivīna, Jozīna, Stevīna, Franjīna, Markīna*.

¹ Do tog oblika je moglo doći prema njemačkom izgovoru Štefan. U kajkavskom dijalektu je i u nekim pozajmljenicama iz latinskog jezika suglasnik *-s* zamijenjen glasom *-š* (biškup, kaštigati).

² Taj oblik je nastao prema mađarskom imenu Pál (Pavao).

U govoru Virovitice i okolice nisam zabilježio augmentativnih imena muškog roda.

U srpskim naseljima toga kraja mnogo se upotrebljavaju pored svetačkih i narodna imena jer je Srpska pravoslavna crkva u prošlosti podupirala i propagirala davanje djeci narodnih imena. Od muških imena najčešće se upotrebljavaju ova imena: *Petar, Marko, Nikola, Jovan (Jovan), Đorđe, Ilija, Svetožar*. Muška hipokoristična imena se najčešće tvore nastavkom *-o*, a rjeđe nastavcima *-e*, *-ko* i *-an*: *Stévo, Jóvo, Péro, Tómo, Símo, Đúro, Lázo, Sávo, Vláo; Míle, Míle (Rz), Ráde; Bránko (Rz); Dušan*. Hipokoristična imena u srpskim naseljima su posve izgubila svoje hipokoristično značenje i služe mjesto pravih imena.

U hrvatskim naseljima toga kraja se od ženskih imena također najviše upotrebljavaju svetačka imena, a mnogo rjeđe narodna imena. Ženska imena se također najčešće upotrebljavaju u hipokorističnom obliku, a rjeđe u pravom obliku. U tom kraju se u svom pravom obliku upotrebljavaju ova ženska svetačka imena: *Éva, Ěva (Gr, Bk), Mārta, Ána (Vt), Āna, Jána (DS), Jāna (Lz, Tr, Bd), Mārija (Vt), Hēlena (Vt), Bārbara (Vt), Ágneza (Tr), Klāra (Bč, Bj), Bibijāna (Vt), Sabīna (Gr), Palōna (Apolonija?) (Bč, Tr)*. Od narodnih imena se mogu čuti u novije vrijeme imena *Nāda (Nāda)* i *Đūrdica*.

U tom kraju ženska imena također najčešće dolaze u hipokorističnom obliku. Hipokoristična imena ženskog roda najčešće se tvore u tom kraju nastavkom *-a*. Takva imena se danas upotrebljavaju mjesto pravih imena i nemaju više hipokorističnog značenja. Primjeri: *Māra (Vt, DS), Māra, Kāta (Vt, DS), Kāta, Bāra (Vt), Bāra, Réza (Vt), Réza, Mānda (DS), Mānda, Jēla (Vt), Jēla, Jāga (DS), Jāga, Jūla (Vt), Jūla, Trēza (Vt), Bīrda (DS), Dōra (DS), Čīla (Cecilija) (Vs), Čēla (Cecilija) (Bč), Frānca (Bj), Jūsta (Vs), Stāna (Tr, Bd), Lūca (Tr, Bj), Rūža (DS), Rūža*.

U nekim mjestima se mogu čuti i ženska imena na *-a* s kratkosilaznim akcentom, koja imena najčešće imaju pejorativno značenje: *Māra (Vt), Kāta (Vt), Ěva (Vt), Čīla (Gr), Jūsta (Gr), Slāva (Gr)*.

Mnogo rjeđe se hipokoristična imena ž. r. tvore u tom kraju nastavcima: *-ena*, *-ka*, *-ica*: *Marēna (Bz), Katēna (Bz), Ěvēna (Bz), Janēna (Bz), Barēna (Bz), Ružēna (Bz); Ānka (Vt, Sp), Jēlka (Vt, Sp), Jūlka (Vt, Sp, Dk), Āndēlka (Rš), Āndēlka (Gr), Mīnka (Bč), Nēvēnka (novije ime); Mārica (Vt, Sp), Kātica (Vt, Sp), Ānica (Sp), Štēfica (Sp), Pēpica (Josipa) (Sp), Ěvica (Vt), Ljubica (Tr)*. Hipokoristična imena s nastavcima *-ena* i *-ka* upotrebljavaju se danas mjesto pravih imena, dok hipokoristična imena s nastavkom *-ica* imaju najčešće deminutivno značenje.

U srpskim naseljima toga kraja pored ženskih svetačkih imena često se upotrebljavaju i narodna imena. Najraširenija su ženska imena u tom kraju: *Āna, Ljēposava, Mīlica, Mīléva, Mīléna, Jādranka* i *Ljūbica*. Hipokoristična imena ž. r. najčešće se tvore nastavkom *-a*, a rjeđe nastavkom *-ka*: *Jēla, Krīsta, Stāna, Sōka, Pétra, Péla, Páva, Jūla, Đūrda, Stója, Ljūba, Rūža; Ānka, Ilīnka, Sāvka, Mīlka, Brānka*. Ta hipokoristična imena nemaju više hipokorističnog značenja, nego se upotrebljavaju mjesto pravih imena.

Prema prezimenima i nadimcima možemo zaključiti da je u staro vrijeme bilo i drugih imena, koja su kasnije napuštena. Tako su od muških imena posto-

jala i ova: Bartol (Bartolovi, Bartolović), Marin (Marin, Marinić), Šimun (Šimunić), Domitar (Domitrović), Novak (Novaković), Đurađ (Đurđević), Nenad (Nenadović), Kuzman (Kuzman), Golub (Golubić), Marjan (Marjanovi), Lovro (Lovrić, Lovrini). Hipokoristična imena m. r. su se tvorila još i ovim nastavcima: -ač, ač, -adin, -ak, -an, -aš, -ek, -en, -eš, -eta, -in, -ok, -ol, -olj, -oš, -ota, -ša: Lukač (Lukačević), Mikač (Mikačević), Peradin (Peradinović), Ivak (Ivaković), Ožan (Ožanić), Smiljan (Smiljanić), Matan (Matanovi), Jozan (Jozanovi), Tomaš (Tomašević), Tomek (Tomekovi, Tomeković), Đuren (Đurenovi), Staneš (Stanešić), Ivaneš (Ivanešić), Marčeta (Marčeta), Iveta (Ivetini), Pavlin (Pavlinovi), Miok (Mioković), Matok (Matokovi), Mijok (Mijoković), Ivok (Ivokovi), Sabol (Sabolić), Miolj (Mioljević), Miholj (Miholjević), Maroš (Marošević), Matoš (Matošević, Matošević), Mijoš (Mijoš), Ivoš (Ivošević), Mijota (Mijota), Vukša (Vukšić, Vukšini), Ivša (Ivšić). U Budrovcu su postojala i imena s nastavkom -ičko, koji nastavak je vjerojatno češkog porijekla: Andričko (Andričkovi), Jandričko (Jandričkovi). Od ženskih imena su pored današnjih postojala još i ova imena: Jaga (Jagini), Magda (Magdić), Martinuša (Martinušić), Šimara (Šimarini).

Prema prezimenima i nadimcima možemo zaključiti da su i kod Srba u staro vrijeme postojala neka imena koja se danas više ne upotrebljavaju: Jug (Jugović), Teodor (Teodorović), Vukašin (Vukašinović). Od hipokorističnih imena su pored današnjih postojala još i ova imena: Pano (Panić), Rajno (Rajnović), Relo (Relić); Ognjan (Ognjanović), Vujan (Vujanović); Novak (Novaković), Radak (Radaković); Mileš (Milešević); Vučko (Vučko-
vić); Blagoje (Blagojević); Radoš (Radošević).

Prezimana

U Virovitici i okolici žive pored starosjedilačkog stanovništva i mnogi doseljenici iz kajkavskog područja, Gorskog kotara, Bosne, Hercegovine, Crne Gore, Požeške kotline itd. Stoga su prezimana u tom kraju dosta raznolika s obzirom na oblik i postanak. Kada budemo imali uređen patronimički rječnik (onomastikon), moći će se s priličnom tačnošću utvrditi odakle su mnoge porodice doselile u taj kraj. Danas je to vrlo teško ustanoviti jer se po selima već zaboravilo na migracije koje su vršene prije stotinu i više godina. Ja ću uz pojedina prezimana staviti u zagradi mjesto ili kraj odakle je porodica doselila ukoliko u mjestima najstariji stanovnici o tome još nešto znaju. O porijeklu nekih porodica govore i sama prezimana Bošnjak, Požežanac, Posavac, Moslavac, Viljevac, Borovac itd.). Mađarska i njemačka prezimana nam kazuju da su nosioci tih prezimana porijeklom iz Mađarske, Njemačke ili Austrije. Ako u mjestu smatraju neke porodice po narodnosti Mađarima ili Nijemcima, onda sam u zagradi uz ta prezimana skraćeno označio njihovu narodnost (M = Mađar, N = Nijemac). U hrvatskim naseljima sam pored toga označio i narodnost srpskog stanovništva, a u srpskim naseljima hrvatskog stanovništva (S = Srbin, H = Hrvat). U radnji nisu zabilježena prezimana onih stanovnika koji su doselili u pojedina mjesta poslije drugog svjetskog rata.

Popis prezimena u Virovitici i okolici:

Virovitica: Ambrošić (Slovenija), Bajerle (Mađarska), Bärt (Njemačka), Bartólović, Bòšnják (izumrli), Brođánac, Búnjevac, Čèlić, Fàrkaš (Češka), Ferénčević, Fřgić, Hàuzer (Mađarska), Hòrvat, Īternička (Češka), Kèrment, Kèzele, (Gorski kotar), Kòler, Kolésarić, Kòrbelik (Češka), Kováčević, Kráj-ciger (Njemačka), Làskarin(¿) (Italija), Lebinac, Lèkčević (Lika), Madàrević, Majstórović, Mándić, Mårinić, Mejášić, Mihaljić, Mòslavac, Nòvak (Češka), Pávlović, Pètrović, Pòkorni (Češka), Poljánac, Požešánac Prpić (Lika), Smùtni, Šàfar (Gorski kotar), Šàrić, Šenberger (Njemačka), Šipak, Škrgeta, Šòlc (Njemačka), Štefanić, Šùprna, Tomjanóvić (Lika), Váleníć, Vezmàrović, Zvèr.

Dugo Selo: Ábalić, Bákić, Bosánac, Bòtić, Břdarić, Bùkvić, Fekètiija, Fránjić, Hån, Hòrvat, Hùdi, Ivanèšić, Knèžević, Kòpjar, Křšić, Lúkić, Lješćák, Magnahajm³, Mándić, Mikić, Miòković, Miòljević, Nikolić, Pèrić, Pètrović, Pòdravac, Pòsvaca, Ribić, Selenber, Sòkac, Spòljar, Vàmповac, Vòjvodíć, Vòšćák, Vùkšić, Živković.

Gradina: Blažičević, Čindrić, Dòlinac, Dòrić, Gràdinjan, Kaládić (Gorski kotar), Kàtona (M), Kòpfer (N), Kováčević, Kukurùšnjak (M, Selce u Mađarskoj), Kvrņnjáš, Làušin (N), Miháljević, Mijota, Novosèlac, Páv-lović, Pèjić, Peradínović, Peteránac, Pđrogi (Gornja Baranja), Pùškarić, Ròz-man (Gornja Baranja), Šimić, Škàlić (od Knina), Škrinjaríć, Šòh (N), Šòkac Špòljarić, Šùvák, Tèri (M), Tòt (M, Barč), Tovàrović, Vljèvac.

Rušani: Babić, Bèlobřk, Boròvac, Břdarić, Bròdār, Dimnjàšević, Dò-mokuš, Dòrić, Dùpan, Đuračić, Ivànčević, Jùgović, Kòvač, Krpèljević, Kùka, Lukáčević, Mòlnar, Nenádović, Rájnović, Rumènják, Sèkerekš, Sòkòl, Šantić Škàlić, Špòljarić, Tímār, Tkàlac, Tovàrović, Vljèvac.

Bazje: Ábalić, Bajvić, Blážević, Břdar (Gradac), Brođánac, Bùkvić, Ferénčević, Filjak, Grábić, Htíć (Lika), Ivanèšić, Ivoš, Jèleníć, Křšić (Tu-ranovac), Lukáčević, Lòvrenc (Turanovac), Májkovčan (Budrovac), Matò-šević, Mijoš, Mikòlčić (Turanovac), Mòslavac (Bušetina), Pèlc (Štajerska) Pèti, Ribić, Šòkac (Dugo Selo), Žgèla (Lika), Živković.

Turanovac: Bòtić, Bùkvić, Črñjak, Fekètiija, Fèletār, Jèleníć, Kòlarić, Křšić, Kùcan, Mándić, Matuzelen, Mikòljić, Mòslavac, Pètreš, Pètrović, Sabòlić, Saur, Šelèmber, Šulok, Taušan, Vòjvodíć, Vrèkalić, Zàlogaj, Zdjèlar.

Bušetina: Brlàs, Đurdević (Virovitica), Đureš, Hávelka (Jasenaš), Kòbić, Kováčić, Madèrčić, Majstórović, Martinùšić, Mòslavac, Novòsel, Pètrović (Bosna), Sànjín (M), Šteřović, Vljèvac (Brezovica).

Gradac: Ambřeković, Āntal (Mađarska), Aràgović Balògović (Molve kod Đurdevca), Bånak, Bòrondić, Břdār, Črñčić, Čerepínko⁴, Čikvår, Čizmår, Deskår, Đèrd (Mađarska), Đurdek, Fùjs (Mađarska), Gáljar, Ivàković, Jàgar, Kårdoš (Mađarska), Kováč, Krāpec, Křnić, Lèlek, Lèrinc (Mađarska), Mòlnår (Mađarska), Nádović, Nåd (Mađarska), Paradínović, Pètak, Pèti (Mađarska),

³ Przičimena strancg porijekla sam zabilježio onako kako ih narod izgovara. Neka od tih prezimena će u službenom popisu biti zabilježena drukčije nego u mojoj radnji.

⁴ U području kajkavskog dijalekta suglasnik -ž se izgovara nešto mekše nego u štokavskom dijalektu. Taj suglasnik nije u radnji označen posebnim znakom.

Petrović, Pòdravac, Pòsavac, Predrāgović (Vukosavljevica), Sabòlić, Sèp (Mađarska), Smiljanić, Šimunić, Špègelj, Tàrabíć, Tòñčić, Tòt (Mađarska), Vedriš, Vlda, Vrbàsljia, Zèbić, Zèlenbrz, Zùnta.

Lozan: Bārčan, Bòjtor (Mađarska), Đùkić, Fòsić, Īdeg, Kèreš, Kèserica, Kòlār, Kòvač, Lèlek (Gradac), Mađerćić, Marèković, Mātej (Mađarska), Mùrat (Bosna), Ōsman (Bosna), Ōžanić, Paradinović, Pòkupić, Poldrugáč, Pòsavac, Šantāk, Šogorić, Šušnjić, Tùrčić.

Bukovica: Bèlša, Fekètija, Fùrdiç (Trešnjevica kod Kloštra), Hòrvat (M), Hrženjak (M, Bobovac), Kòvač, Ocùrćak (Hrvatsko zagorje), Pètrović, Rèljíć, Škàlec (Hrvatsko zagorje), Tomèković, Vèlićan, Zdelićan.

Vukosavljevica: Ādamić, Bānak, Cindrić, Čičko (M), Domitrović, Drvènkār, Fekètija (Turanovac), Fùrdiç, Gārvan, Gřlica, Hèld (N), Kèserica (M), Kìcivoj, Kòmar, Kòvač, Krāpac, Kùmić, Lèlek, Lòvro (M), Mājdāk, Mārčeta, Mikòlčić, Miljak, Nèmet, Nòvosel, Oròvac, Ōspet, Pòkupić, Pòsavac, Sabòlić, Smùdić (M), Stānešić, Škvàrić.

Suhopolje: Bāuer, Bèleg, Bém, Bòlkovac, Cindrić, Čèrvik, Èlijaš, Fārkaš (M), Fèt, Flājnek, Frǧić, Fùks, Gūžer, Hòrvat, Kāuf, Kòvač, Martinović, Medvèčki, Mèzger, Novāković, Novosèlac (Lozan), Nùk, Rihter, Ròkinger, Rùk, Stipić, Sùbota, Šarabok, Šèfer, Tòt (M), Valentèković, Varaždínac, Vezmārović, Žùžić.

Bačevac: Ābalić, Bājer (Lukač), Bèncek, Bòban, Božičević, Břdarić, Bròdarić (Budrovac), Bròzović, Đāpić, Đurāšević (Dugo Selo), Gèrebić (od Lendave), Hòrvat, Ivānac, Ĵirišić, Kòlar, Kolèndarić, Kòšćak, Lùkač (Lika), Māgdíć, Māndić, Mārin, Markulin, Mihāljevíc (Gradina), Mihòljević, Mijota, Pòdravac, Prèbeg, Pšihistal (Česka), Rājnović, Rān, Ribić, Sàbolić, Sàlopek, Sāuer (N), Vārgović, Vùkšić.

Brezovica: Božičko, Brodānac, Bujān (izumrli), Čādavčan, Gāšparić, Gòlubić, Kājzer (Vaška), Klārić, Kùzman, Lukāčević, Mèrle (Slovenija), Mòslavac, Rādić, Rājnović, Sàbolić, Sàlopek, Smiljanić, Sember, Tōmac (Slovenija), Tùrković, Vārgović, Vùljevac.

Detkovac: Antòlović, Bazjānac, Bèrkèt (M), Bòkù (M), Črnković, Fārkaš (M), Frānc (Hrvatsko zagorje), Grādinjān, Hòrvat, Īharuš (M), Ĵāndrić, Klārić, Kòvač, Kùzman, Lovrèković, Mòslavac, Pòtonjac, Šīpoš (M), Vu-kašinović (S), Živković (S).

Budrovac: Bèlbrk (Rušani), Boròvac, Bròdarić, Bùkvić, Čòrdaš, Čòrić, Īvoš, Īvošić, Ĵāgar, Karādija, Kòpljar, Kòvač, Kovāčević, Kòzlinger (Terezino Polje), Křšić (Turanovac), Lebīnac, Lònčarić, Mājkovčan, Nèmčec (Bazje), Rājnović, Ribić (Bazje), Sòkol, Sùbota, Skālić, Vāmpovac, Vārgović, Vùković (Dalmacija).

Rezovac: Bùdžāk (H), Crèpnjāk (H, Međumurje), Fārkaš (Mađarska), Fùndiç (H, Lepoglava), Grègorić (H, Lika), Ivānčević (H), Īvković (Mađarska), Ivānović, Ĵirišić, Kolesārić (H, Međumurje), Lādović (Hrvatsko zagorje), Lònčar, Lóvrić (H), Lùkač (H), Mārko (H), Mēdić (H, Lepoglava), Mihāljevíc, Miholić, (H, Hrvatsko zagorje), Milèšević, Momčilović, (H, Lika), Nèmet (Mađarska), Novāković, Rùžić (H, Međumurje), Pètrović (H, Međumurje), Rakòšević, Rónčević, Sīlojčik (H, Međumurje), Šānić (H), Tārbuk, Tèrihaj (H, Hrvatsko zagorje), Valentèković (H), Vārga (Mađarska), Zrākić, Zrīnić.

Borova: Bākš (H), Bjēlic, Brānković, Gibanica, Hōronic (H), Jānić, Knēžević, Kōpjār, Krāl̄j (H), Kūkić, Kūtnjāk (H), Mīkec (H), Novāković (H), Ognjānović, Plāvčić, Šajatović, Štrūblīc (H), Šūh (H), Tār̄būk, Vīnković (H), Vđlf (H), Vūčković.

Pčelić: Bālaž (H), Bosānac, Čèrni (H), Dīrmiš (H), Ēlijaš (H), Fabijānac (H), Hālužan (H), Har̄munt (H), Hēgzberger (H), Hōrvat (H), Jūr̄ković (H), Kīralj (H), Komlénac (H), Kđšćāk (H), Krātofil (H), Kurjāković, Labūdović (H), Lončarić (H), Lužajić, Mār̄ković, Momčilović, Pājdak (H), Pānić, Pāvelko (H), Pēšelj, Plāčković, Plāvšić, Pōpović, Pūstaj (H), Radōšević, Relić, Sōlār, Srđić, Škōrić, Šmōlc (H), Tōt (H), Trbōjević, Tūrček (H), Vračarić, Vukomānović, Živković.

Gacište: Blāgojević, Bōdokuš (H), Brkić, Cabūnac, Dlāb (H), Dōmbi (M), Dřamarić, Ēskutić (H), Filipović, Gnānd (H), Grōs (M), Jūgović, Kōvāč (H), Nōgić, Radāković, Rādjevac, Srđić, Stānić (H), Sājer (H), Tādeus (H), Teodōrović, Vīrag (H), Vujānović.

U hrvatskim naseljima toga kraja prezimena se najčešće završuju na -ović (-ević) i -ić. U tim prezimenima je zapravo nastavak -ić, koji se veže s posvojnim pridjevima na -ov (-ev), te tako postaju prezimena na -ović, koja znače čiji je tko sin (Pavlović = Pavlov sin, Nenadović = Nenadov sin). Mnoga prezimena nemaju -ov (-ev) ispred -ić. Imenice s tim nastavkom znače nešto umanjeno, mlado što je rođeno od onoga što osnovna riječ znači (Stipić = Stipin sin, Jurišić = Jurišin sin). »Postanje ovijeh prezimena pada u vrijeme, kad je sin imao prezime doista po svojem ocu, a njegov sin opet po njegovu imenu itd.; npr. zvao se netko Jovan Petrović, jer mu je ocu bilo ime Petar, ali Nikola, sin toga Jovana Petrovića, zvao se Nikola Jovanović, sin ovoga Luka zvao se Luka Nikolić itd. Običaj je ovaj u narodu već odavno prestao (u nekijem krajevima ranije, u nekima kasnije), te se prezimena ne mijenjaju od oca na sina, već ostaju bez obzira na ime očino.«⁶ Primjeri: Bartolović, Kovačević, Pavlović, Vezmarović, Nadović, Predragović, Domitrović, Tomeković, Novaković, Vinković, Petrović, Mioljević, Paradinić, Majstorović, Valenteković, Nenadović, Lovreković, Vargović, Blažičević, Štefović; Kolesarić, Mandić, Marinić, Crnčić, Sabolić, Tarabić, Stanešić, Bakić, Botić, Pokupić, Ožanić, Šušnjić, Lončarić, Vojvodić, Kobić, Ribić, Santić, Jurišić, Stipić, Škalić itd.

U srpskim naseljima su također najčešća prezimena na -ović (-ević) i -ić: Vukašinović, Živković, Blagojević, Filipović, Radaković, Teodorović, Milešević, Novaković, Momčilović, Marković, Plačković, Vukomanović; Panić, Plavšić, Relić, Srđić, Skorić, Vračarić, Brkić, Dramarić, Jurišić, Zrakić, Nogić, Zrinić itd.

U hrvatskim naseljima toga kraja završuju mnoga prezimena na -ac (-ec), -ak (-ek) i -ar. Nastavkom -ac se najčešće tvore prezimena od imena kraja, a rjeđe od ličnih imena; nastavkom -ak se najčešće tvore prezimena od pridjevnih osnova ili od imena kraja; nastavkom -ar se najčešće tvore prezimena od imeničkih osnova te znače razna zanimanja. Primjeri: Brođanac, Lebinac, Moslavac, Poljanac, Požežanac, Podravac, Posavac, Orovac,

⁶ T. Maretić: Gramatika i stilistika (Zagreb, 1899), str. 317.

Bosanac, Sokac, Viljevac, Borovac, Vampovac, Cabunac, Bazjanac, Dolinac, Novoselac, Peteranac, Bolkovac, Varaždinac, Krapac, Krapec? Mikec; Bošnjak, Banak, Koščak, Lješćak, Turček, Crnjak, Šuvak, Filjak, Flajnek, Đurđek, Lelek, Miljak, Majdak, Oćurćak, Šantak, Voščak; Brdar, Čikvar, Čizmar, Deskar, Jagar, Drvenkar, Komar, Kopjar, Kopijar, Špoljar, Kolar, Solar, Feletar, Zdjelar, Timar, Galjar.

U srpskim naseljima ima nekoliko prezimena na -ac, dok prezimena na -ak i -ar nisam zabilježio: Bosanac, Cabunac, Radjevac.

U hrvatskim naseljima toga kraja nalazi se nekoliko prezimena koja završavaju na -an, -ica, -elj, -eš, -iš, -as, -eta, -a, -ša; -ija (-lija): Garvan, Veličan, Zdeličan, Barčan, Bujan, Boban; Grlica, Keserica; Špegelj, Pešelj; Đureš; Vedriš; Brlas; Škrgeta; Vida; Belša; Feketija, Vrbaslija.

Neka prezimena su lična imena u svom pravom ili hipokorističnom obliku: Murat, Osman, Matej, Ivoš, Sokol, Marko, Franc, Kuzman, Vukša.

Neka prezimena su zajedničke imenice u svom pravom obliku: Kovač, Gibanica, Kutnjak, Zalogaj, Subota, Šipak, Kuka, Beleg, Tkalac, Petak.

U tom kraju se nalazi i nekoliko prezimena složenih od dvije riječi: Zelenbrz, Poldrugač, Kicivoj, Novosel, Matuzelen, Belobrk, Salopek.

Hrvatska prezimena u Virovitici i okolici su po svom postanku najčešće *patronimici*. Primjeri: *Bartólović: Bártol, Mihajlić: Mihalj, Petrović: Pëtar, Valentić: Vãlent, Nikolić: Nikola, Përić: Përo, Peradinović: Perãdin, Ivãnčević: Ivãnac, Ĵugović: Ĵũg, Matõšević: Mãtoš, Ivãković: Ivãk, Đukić: Đũka, Rëljjić: Rëljja, Novãković: Novãk, Lukãčević: Lukãč, Kũzman: Kũzman, Ivãnčević: Ivãnac, Vĩnković: Vĩnko* itd.

U srpskim naseljima su prezimena po svom postanku, također najčešće *patronimici*: *Ivãnović: Ivan, Ĵurišić: Ĵuriša, Mihãljević: Mihãlj, Mũlšević: Mũleš, Novãković: Nõvãk, Brãnković: Brãnko, Ognjãnović: Ognjan, Vũčković: Vũčko, Vukomãnović: Vukõman, Žĩvković: Žĩvko* itd.

Mnogo rjeđe su prezimena u tom kraju po svom postanku *matronimici*: *Mãndić: Mãnda, Dõrić: Dõra, Stãnić: Stãna*.

U srpskim naseljima sam zabilježio samo jedan *matronimik*: *Ĵãnić: Ĵãna*.

Mnoga prezimena su nastala prema *očevu zanimanju ili zvanju*: *Kõlesarić: kõlesar, Kovãčević: kõvãč, Majstõrović: mãjstor, Břdarić: břdar, Knëžević: knëž, Kõpljar: kõpljar, Pũškarić: pũškar, Škrĩnjarić: škrĩnjar, Špõljarić: špõljar, bravar* (njem. Sporer), *Ĥimãr: ãmãr, Tkãlac: tkãlac, Brõdãr: brõdãr, Kõvãč: kõvãč, Břdãr: břdãr, Čizmãr: čizmãr, Deskãr: deskãr, Ĵãgar: ĵãgar, lugar* (njem. Jagdherr = lovovlasnik), *Kõlãr: kõlãr, Břdarić: břdar, Brõdarić: brõdar, Čõrdaš: čõrdaš* (mađ. csordás = govedar), *Lõnčarić: lõnčar, Èškutić: èškut* (mađ. esküdt = prisežnik). *Võjvodić: võjvoda*.

Põpović: põp, Sõlãr: sõlãr.

U tom kraju ima dosta prezimena koja su nastala po *mjestu ili kraju* odakle potječe otac porodice, odnosno po prvobitnoj narodnosti oca porodice: *Bõšnjãk: Bõsna, Brodãnac: Brodãnci, Bũnjevac: Bũnjevac, Hõrvat: Hřvãt* (prema mađ. Horvát), *Lebĩnac: Lëbine, Madãrević: Mãdãr, Požëžãnac: Põžëga, Bosãnac: Bõsna, Põdravac: Põdravina, Põsavac: Põsavina, Šõ-*

kac: Šòkac, Dòlinac: Dòlina, Gràdinjan: Gràdina, Novosèlac: Nòvo Sèlo, Viljevac: Viljevo, Boròvac: Bòrovo, Mājkovčan: Mājkovci, Mòslavac: Mòslavina, Vrbàslija: Vřbas, Bårčan: Bårč, Třřćić: Třřćin, Varažđinac: Varažđin, Čàdavčan: Čàdavica, Bazjanac: Bazje, Pòtonjac: Potonja.

Zřimic: Zřin, Bosànac: Bòsna, Cabùnac: Cábuna, Ràđjevac: Ràđjevo (Radljevo).

Neka prezimena su nastala prema očevim *tjelesnim ili duševnim osobinama*: Šàrić : šàren, Fekètija : *crn* (mađ. feketè = crn), Šřvòak : šřvòak (ljevak), Bèlobřk : bjèlobřk, Rumènjàk : rùmen, Crñjak : *crn*, Crñćić : *crn*, Zèlenbrz : zèlen i břz, Šantàk : šàntav, Bèlša : bèl, Mìljak : mìl, Čòrić : čòrav.

Zřàkić: zřàkav (razrok), Bjèlić: bjèl, Škòrić: škòrav (kao zgrčen), Břkić: břkat, Nògić: nògat, Sřđić: sřđit.

Neka prezimena su nastala prema *kakvoj životinji* kojoj je po nečemu bio sličan otac te porodice: *Zvèr: zvèr* (kao zvijer), *Ribić: rìba, Tovàrovic: tovàr, Sòkol: sòkol, Ribić: rìba, Kòbić: kòba* (hyp. od kobac), *Krāpec: krāp* (šaran), *Gårvan: gårvan* (gavran), *Gřlica: gřlica, Krāpac: krāp* (šaran), *Kùnić: kùna, Medvècki: mèdved* (Medvedski > Medvetski > Medvecki), *Bùjān: bùjān* (vrsta morske ribe).

Kurjàković: kùrjàk, Labùdović: lābūd.

U tom kraju postoje i prezimena koja su nastala po nekoj *biljci ili njeinom plodu*. Takva prezimena su vjerojatno nastala po tome što je otac porodice po nečemu bio sličan toj biljci ili što je uzgajao takve biljke: *Vezmàrovic: vèzma* (vrsta tikvice), *Lješćàk: lješćàk* (*lještàk, lješće*), *Bùkvić: bùkva, Grābić: grāb, Bòban: bòb.*

U Virovitici i okolici postoje neka prezimena koja su postala prema *nekom predmetu* koji je vjerojatno izrađivao ili prodavao otac porodice: *Kùka: kùka, Bānak: bānak, Bòronđić: mađ. bòronđ* (kovčeg), *Tārabić: tāraba, Vedriš: vèdro, Šānić: šān* (mađ. *sām* = kalup), *Kèserica: kèser.*

Neka prezimena su nastala prema *nekim radnjama* koje su vjerojatno često vršili preci te porodice: *Mejāšić: mejāšiti* (međašiti), *Křšić: křšiti* (lomiti), *Dùpan: dùpiti* (udariti, bubnuti), *Brlās: břložiti* (smještati svinje u brlog), *Pòkupić: pòkupiti, Lèlek: lèlekati, Bèleg: bèležiti, Šàrabok: šàrati bòk* (?), *Prèbeg: prèbeći, Sàlopek: sàlo pèći.*

Nekoliko prezimena je nastalo prema *nazivu nekog dana* u tjednu. Na taj dan se vjerojatno zbio neki važan događaj u životu oca te porodice (rođenje, vjenčanje i sl.). Primjeri: *Pètak: pètak, Sùbota: sùbota.*

U tom kraju sam zabilježio jedno prezime koje je nastalo prema položaju u porodici nekog starijeg pretka u toj porodici: *Šògorić: šògor* (mađ. *sógor* = svak, šurjak).

U Virovitici i okolici postoje i prezimena kojima *porijeklo nije posve jasno*. Takva prezimena su mogla nastati u vezi s nekim slučajnim doživljajem oca porodice, do nekih je moglo doći ispuštanjem kojeg glasa ili sloga, a neka prezimena su mogla nastati i od iskrivljene osnove neke strane riječi. Nejasnog su postanja ova prezimena: *Ābalić, Arāgović, Bèncek, Cèlić, Cindrić, Čikvār, Dāpić, Fòsić, Fřgić, Fùrdić, Gāljar, Kèrment, Kècvoj, Kolèndarić, Poldrugàc, Škālìć, Škvàrić, Špègelj, Šùprna, Tàrbuk, Taušan, Vāmpovac, Vrèkalić, Zàlogaj, Zùnta: Lužājìć.*

U svim hrvatskim selima toga kraja pored imena i prezimena postoje i nadimci. Međutim, tih nadimaka ima mnogo više u starinačkim selima nego u selima koja su osnovali doseljenici iz kajkavskih krajeva. Pravi nadimci su se javljali kao potreba za lakšom orijentacijom jer je u selima bilo mnogo lica s istim imenom i prezimenom. Pored tih pravih nadimaka postoje i podrugljivi nadimci koji su nastali kao posljedica težnje za ruganjem i peckanjem. U današnje vrijeme ti nadimci pomalo nestaju, ali će proći još mnogo vremena dok posve budu nestali u selima Slavonske Podravine.

Nadimci u Virovitici i okolnim selima:

Virovitica: Majstorović: Čvarkovi; Požežanac: Pazdrtanovi.

Dugo Selo: Bakić: Lükamarkovi, Lükacevzovi; Bükvić: Bükini; Hõrvat: Mićini; Křšić: Pávini; Lúkić: Mårjanovi; Lješćak: Gårvanovi; Måndić: Kúmanovi, Šimćini; Miõljević: Šimini; Nikolić: Bápčevi; Périć: Pavlèkovi; Pòdravac: Stévini, Tõmafranjin; Pòsavac: Gårvanovi; Šelember: Vúksini; Vúksić: Vúksini.

Gradina: Blažičević: Kněževi, Mårkovi, Mijókovi; Cindrić: Cindrimi; Dõlinac: Måndini; Grådinjan: Miškovi; Kaladić: Jëljin; Köpfer: Köferovi; Kováčević: Lükini, Mijáćevi; Kvõgnjåš: Kvõgnjåševi; Låušin: Filjakovi; Mihåljević: Båjini; Novoselac: Antinovi; Pávlović: Jandråševi; Péjić: Ådanovi; Jånkovi, Rõdini; Peradínović: Jõzini; Peterånac: Tomõšini; Púškarić: Mikini; Škålić: Škåljini; Škrinjaric: Gåšparovi; Šõh: Kõlarovi; Špõljaric Båjini; Tovårović: Kněževi; Vljjevac: Jõšcevi.

Rušani: Bëlobřk: Bõbrkovi; Borõvac: Jõžnovi; Břdarić: Đükini; Brõdår: Tomèkovi; Dimnjåšević: Andrini; Dõmokuš: Ivickovi; Dõvić: Kikini Lükini; Dõpan: Vëndelovi; Đuračić: Mikáćevi, Rõkini; Ivånčević: Marõševi; Jügović: Župini; Kõvač: Turešini; Krpeljević: Malèševi; Lukáćević: Bõltini; Mõlnar: Jånkovi; Nenådović: Nånadovi; Råjnović: Båjini, Đur'ni, Mikini, Mústafini; Sèkerekš: Žar'cevi; Šantić: Boltèkovi; Škålić: Ådanovi; Špõljaric: Ivini, Fijnjakovi; Tkålac: Kõljčevi; Tovårović: Mat'ni.

Bazje: Åbalić: Påndini; Bajtvić: Bajtviini, Pavlinovi; Blážević: Đurõkovi, Gråbini, Ivanovi, Pávlovi; Brodånac: Brõdini, Udõvćini; Bükvić: Brodårevi, Brõdini, Bükini, Feletárovi, Kúštrini, Stårog knéza; Ferénčević: Ferénčevi; Gråbić: Gråbini; Ivanëšić: Måtini; Ivoš: Cekånovi; Jëlenić: Jõzanovi; Lukáćević: Ivókovi; Lovrenc: Mijatovi; Matõšević: Orvátovi; Mijõš: Imbrini; Mikõlčić: Bükini; Pèlc: Jågini; Pèti: Ajdijnjakovi; Ribić: Drõmarovi, Fekètini, Ivókovi, Ribicevi, Šimarini; Tèrnaj: Tèrnjevi; Topolõvčan: Bocákovi; Våmpovac: Lugårevi, Pèjini, Šimini; Živković: Živkovi.

Turanovac: Bõtić: Šimini; Bükvić; Virovõcevi, Cřnjak: Pèćini; Fekètija: Kováćevi; Fèletår: Jåksini; Jëlenić: Kováčičini; Kõlarić: Ivètini; Křšić: Pávini; Kúčan: Sèlski; Måndić: Šimćini; Matüzelen: Ignjáćevi; Mikõljčić: Bazjånčevi; Mõslavac: Bartõlovi; Petrović; Čokljekovi; Sabõlić: Jõžèncevi; Saur: Njemåkovi; Šelember; Vrågovini; Šulok: Vègovi; Taušan: Påjdini.

Bušetina: Brlås: Štiljakovi; Majstorović: Januševi; Martinušić: Žuščevi; Mõslavac: Sènkovićevi; Novõsel: Lovrini; Šeřfović: Matodènovi.

Gradac: Āntal: Balokòvi; Đerd: Dikmàjerovi; Jàgar: Fùrkovi; Paradinović: Mikini; Pètrović: Marčini; Smiljanic: Krànčevi; Tòt: Glòbini; Vedriš: Mäticevi; Zèlenbrz: Bartòlkòvi.

Lozan: Mätej: Guljãševi; Pòkupić: Dikanovi, Jälžinovi; Poldrugáč: Brićini; Šògorić: Lùcekovi; Šušnjić: Kòkanovi.

Bukovica: Bèlša: Kùcini; Kòvač: Kìseli, Ràstovi.

Vukosavljevica: Lèlek: Jòvićevi; Mäjdäk: Bùlini, Käjstijevi; Miljak: Frànkovi; Pòkupić: Mätkovi; Stànešić: Brñjini, Pandúrovi, Trätišini.

Suhopolje: Stipić: Bãpčevi; Valenteković: Maljašćakovi.

Bačevac: Bòban: Bòbanovi, Đùkini; Božičević: Gòspodarovi, Prèbegovi, Tomãševi; Ivānac: Kladārčevi; Jùrišić: Bùnjevčevi, Detkovčankini, Jānkovi, Stāninovi, Vidovi; Kòlār: Vidovi; Māndić: Mijatovi; Markulīn: Mārkov, Pèršini; Mihāljević: Kovāčevi; Mihòljević: Pètrovi; Mijota: Dudāševi; Pòdravac: Stānkovi; Prèbeg: Pètrovi; Pšihistal: Ćimermanovi, Solènkini; Rān: Bēncini, Vidovi; Ribić: Ivòševi, Ribičevi; Sābolić: Bòškovi; Salòpek: Käljčevi; Vārgović: Āsanovi, Stānkovi.

Brezovica: Brodānac: Kovāčevi, Stānkovi, Vārgini; Gāšparić: Bošporòvi; Kājzer: Lugárovi; Kūzman: Boncekòvi; Lukāčević: Jankovčevi, Mikoševi, Šégini, Šutinòvi, Vāmpovčevi; Mèrle: Krānjčevi; Mòslavac: Đurénovi, Šimini; Sālopek: Filipòvi; Smiljanic: Dudāševi, Pèrini; Tōmac: Rùdini, Tòmčevi; Vārgović: Vārgini; Viljevac: Đuròkovi, Đùkini, Matanòvi, Matòševi, Pandúrovi, Šemberòvkini.

Detkovac: Antòlović: Lùk'ni; Bazjānac: Bazjānčevi, Gèrgiševi; Bòkù: Kùtnjakovi; Fārkaš: Ćirini, Fārkaševi; Grādinjān: Pāv'ni; Hòrvāt: Bābičevi; Klārić: Āntini, Jòvšini; Kòvač: Ānderovi; Lovrèković: Jùl'ni; Pòtonjac: Pèr'ni. Živković: Zār'ni.

Budrovac: Ivoš: Matājicevi; Ivošić: Blāžini; Jàgar: Šènkovičevi; Kòpljar: Brājkin, Kovāčević: Jākšini, Lùkini; Lònčarić: Andričkovi; Mājkovčan: Matòkovi; Šubota: Jandričkovi; Škālīć: Ćeuljkovi; Vāmpovac: Brājkin; Vārgović: Frānjini, Stānkovi.

U Virovitici i okolici nadimci su postali na razne načine. Najviše nadimaka je nastalo po očevu imenu:

Dugo Selo: Lùkamārkov: Lùka Mārko, Mićini: Mića, Pāvini: Pávo, Mārjanovi: Mārjan, Šimćini: Šimica, Šimini: Šima, Pavlèkovi: Pàvlek, Stévini: Stévo, Tòmafrānjini: Tòma Frānjo.

Gradina: Mārkov: Mārko, Mijòkovi: Mijok, Miškovi: Miško, Lùkini: Lùka, Mijāčevi: Mijáč, Filjakovi: Filjak, Bājini: Bājjo, Antūnovi: Antūn, Jandrāševi: Jandrāš, Ādanovi: Ādan, Jānkovi: Jānko, Jòzini: Jòzo, Mikini: Mìka, Gāšparovi: Gāšpar, Jòščevi: Jòzić (Jozicevi > Jozcevi > Jozcevi > Jošcevi).

Rušani: Jòz'novi: Jòzin, Đùkini: Đùka, Tomèkovi: Tòmek, Andrini: Āndro, Vèndelovi: Vèndel, Mikāčevi: Mikáč, Ròkini: Ròka, Maròševi: Māroš, Malèševi: Māleš, Bòltini: Bòlto, Jānkovi: Jānko, Bājini: Bājjo, Đúr'ni: Đuro, Mikini: Miko, Mùstafini: Mùstafa, Žār'čevi: Žārić, Boltèkovi: Bòltek, Ādanovi: Ādan, Īvini: Īva, Māt'ni: Mátjo.

Bazje: *Pāndīni*: *Pāndò*, *Paolínovi*: *Pāvlin*, *Đurókovi*: *Đürök*, *Īvanovi*: *Īvan*, *Pāvlovi*: *Pāvval*, *Mātīni*: *Mātò*, *Ĵòzanovi*: *Ĵòzan*, *Ivókovi*: *Īvok*, *Mĵatovi*: *Mĵat*, *Īmbrini*: *Īmbra*, *Šmarini*: *Šmara*, *Pĵjini*: *Pĵjo*, *Šĵmini*: *Šĵma*.
Turanovac: *Šĵmini*: *Šĵma*, *Pĵćini*: *Pĵćo*, *Ĵākšini*: *Ĵākša*, *Īvetini*: *Īveta*,
Pāvini: *Pāvvo*, *Ignĵáćevi*: *Īgnĵac*, *Bartòlovi*: *Bärtol*, *Ĵoženćevi*: *Ĵoženac*,
Bušetina: *Ĵanušĵevi*: *Ĵānuš*, *Lóvrini*: *Lóvro*, *Matodĵnovi*: *Matodĵn*.
Gradac: *Fūrkovī*: *Fūrko*, *Mĵikini*: *Mĵika*, *Mātīćevi*: *Mātīć*, *Bartòlkòvi*:
Bartòlkò.

Vukosavljevica: *Ĵòvićevi*: *Ĵòvić*, *Frānkovi*: *Frānko*, *Mātĵkovi*: *Mātĵko*,
Břnjini: *Břnja*.

Bačevac: *Đūĵkini*: *Đūĵka*, *Tomāševi*: *Tomāš*, *Ĵānkovi*: *Ĵānko*, *Stāninovi*:
Stānin, *Vĵidovi*: *Vĵid*, *Mĵjatovi*: *Mĵjat*, *Mārĵkovi*: *Mārĵko*, *Pĵřšini*: *Pĵřša*,
Pĵetrovi: *Pĵetar*, *Stānkovi*: *Stānko*, *Bĵencini*: *Bĵenco*, *Ivòševi*: *Īvoš*, *Bòškovi*:
Bòško, *Āsanovi*: *Āsan*.

Brezovica: *Stānkovi*: *Stānko*, *Mĵikošĵevi*: *Mĵikoš*, *Đurĵnovi*: *Đūren*, *Šĵimi*-
ni: *Šĵima*, *Filipòvi*: *Filip*, *Pĵerini*: *Pĵero*, *Rūĵdini*: *Rūĵda*, *Tómĵćevi*: *Tómac*,
Đurókovi: *Đürök*, *Đūĵkini*: *Đūĵka*, *Matandòvi*: *Mātān*, *Matošĵevi*: *Mātoš*.

Detkovac: *Lūĵĵni*: *Lūĵka*, *Ćirini*: *Ćira*, *Pāvni*: *Pāvvo*, *Āntini*: *Ānto*,
Ĵòvšini: *Ĵòvša*, *Pĵĵrni*: *Pĵĵra*.

Budrovac: *Blāžini*: *Blāža*, *Brāĵkini*: *Brāĵko*, *Andrićkovi*: *Andrićko*, *Ma*-
tòkovi: *Mātok*, *Frānjini*: *Frānjo*, *Stānkovi*: *Stānko*.

Mnogo rjeđe su nadimci nastali po *majćinu imenu*:

Gradina: *Māndini*: *Mānda*, *Ĵeljćini* (Jelićini > Jelćini > Jeljćini). *Ĵĵelica*.

Bazje: *Ĵāĵini*: *Ĵāĵa*.

Gradac: *Marćini*: *Mārĵica* (Marićini > Marćini).

Detkovac: *Ĵūĵni*: *Ĵūĵa*.

Neki nadimci su postali po *očevu (ili majćinu) zanimanju ili zvanju*:

Gradina: *Knĵĵevi*: *knĵĵ*, *Kòĵlarevi*: *kòĵlar*, *Knĵĵevi*: *knĵĵ*.

Bazje: *Stārog knĵĵa*: *stāri knĵĵ*, *Drūmarovi*: *drūmar*, *Lugārevi*: *lūgar*.

Turanovac: *Kovāćevi*: *kòvać*.

Bušetina: *Štilĵākovi*: *štilĵak* (*štilja* = druga, *štiljega*).

Lozan: *Gulĵāševi*: *gūĵjaš* (mađ. *gulyás* = govedar), *Břćini*: *břćo*.

Vukosavljevica: *Pandúrovi*: *pāndur*.

Suhopolje: *Bāpĵevi*: *bābac* (po ženi babici, babi).

Bačevac: *Gòspodarovi*: *gòspodar*, *Ćimermanovi*: *ćimerman* (njem. Zimmermann = tesar, drvodjelja).

Brezovica: *Kovāćevi*: *kòvać*, *Vārgini*: *vārga* (mađ. *varga* = postolar),
Lugárovi: *lūgār*, *Dudāševi*: *dūdāš*, *Pandúrovi*: *pāndūr*.

Neki nadimci su nastali po *mjestu* odakle je porodica doselila u sadašnje mjesto stanovanja, odnosno po narodnosti oca porodice.

Turanovac: *Viróvćevi*: *Viróvac* (Virovitićanin).

Gradac: *Krānćevi*: *Krānac* (Kranjska).

Bačevac: *Būnĵevĵevi*: *Būnĵevac*, *Detkovĵćānkini*: *Detkovĵćānka* (Detkovac).

Brezovica: *Krānĵevi*: *Krānĵac* (Kranjska).

U tom kraju postoji nekoliko nadimaka prema nekim *rodbinskim nazivima*. Ti nadimci su nastali na taj način što je netko u mjestu vrlo često nazivao svog rođaka nekim iskrivljenim rodbinskim nazivom, a kasnije se taj nadimak proširio na cijelu porodicu.

Dugo Selo: *Kùmanovi* : *kùman* (kum).

Gradina: *Rōđini* : *rōdo* (rođak).

Turanovac: *Pájđini* : *pájdo* (mađ. pajtás = drug).

Neki nadimci su nastali prema *nekoj osobini* (fizičkoj ili duševnoj) oca porodice. Takvi nadimci su najčešće podrugljiva karaktera.

Rušani: *Kikini* : *kika* (kikav).

Turanovac: *Njemákoví* : *njemak* (nijem) *Vrāgovini* : *vragōlast*.

Bukovica: *Kiseli* : *kisel* (u prenesenom značenju).

Suhopolje: *Maljaščākoví* : *mālen*.

Brezovica: *Šutinōvi* : *šūtljiv*.

Neke porodice u tom kraju imaju samo *podrugljive nadimke*. Takvi nadimci su mogli nastati u vezi s nekim neobičnim doživljajem nekog člana porodice, u vezi s nekom neobičnom riječi koju je izgovorio neki član porodice ili ga je netko drugi nazvao tim nazivom, a neki su nastali i prema nekoj osobini nekog člana porodice. U selima više ne znaju objasniti porijeklo većine tih naziva. Primjeri: *Čvárkovi* (Vt), *Pozđrtanovi* (Vt), *Gārvanovi* (DS), *Žūpini* (Rš), *Tūrešini* (Rš), *Kōljčevi* (Rš), *Pāndini* (Bj), *Feletárovi* (Bj), *Ajđinjākoví* (Bj), *Bocākoví* (Bj), *Sēlski* (Tr), *Glōbini* (Gr), *Dīkanovi* (Lz), *Kōđkanovi* (Lz), *Kūćini* (otac govorio sinu da se kuca po selu) (Bk), *Rāstovi* (imali su hrast u dvorištu pred kućom) (Bk), *Kājstijeví* (jedan član porodice govorio, »kajsti«) (Vs), *Būlini* (neki član porodice jednom rekao svome sinu da je kao bula) (Vs), *Trātišini* (Vs), *Brnjini* (Vs), *Kladārčeví* (Bč), *Solēnkini* (neki član porodice govorio »solenka« mjesto »soljenka«) (Bč), *Kāljeví* (Bč), *Bošporōvi* (Bz), *Boncēkoví* (Bz), *Šēgini* (Bz), *Šemberōvki* (Bz), *Gērgiševí* (Dk), *Kūnjakoví* (Dk).

II

TOPONIMIJA

Svi toponimi u ovoj radnji podijeljeni su u ove skupine: 1. Naselja (dijelovi naselja, ulice). 2. Polja (poljski predjeli, šumski predjeli). 3. Brda (brdski predjeli). 4. Vode (potoci, kanali, bare).

Naselja

Virovitica (Vt). Virovitica je staro naselje koje se spominje već u 13. vijeku kao arx reginalis. God. 1234. dodijelio je žiteljima Virovitice slavonski ban Koloman povlastice da slavonskim banovima ne plaćaju zalaznine i da sami biraju načelnika. Virovitica je bila sjedište županije i pripadala je zajedno sa županijom ugarsko-hrvatskim kraljevima. U njoj je bila kraljevska kovnica novaca za Hrvatsku i Slavoniju. Do dolaska Turaka Virovitica je pripadala porodicama Marczály, Bánffy i celjskim grofovima. Od 1538. do 1684. vladali su Viroviticom Turci. Poslije dolaska Turaka Virovitica je

došla pod Vojnu krajinu, a 1746. je spojena sa Slavonijom.⁶ Odlaskom Turaka Virovitica je prilično opustjela tako da je god. 1688. imala samo 85, a 1697. 143. kuće. God. 1726. Virovitica je prešla u vlasništvo kneza Josipa Flocka de Cordova, a god. 1750. donacijom Marije Terezije prešla je u vlasništvo baruna Marka A. Pejačevića i njegovih rođaka.⁷ Vlasteostvo virovitičko preuzeli su kasnije od grofova Pejačevića knezovi Schaumburg-Lippe.⁸ Danas u Virovitici ima oko 15000 stanovnika. Ime naselja je izvedeno od pridjeva virovit. Sličan naziv za naselje (i potok) je Trnovitica (istočno od Čazme). F. Šišić je mišljenja da ime Virovitica nije moglo nastati od imenice vir »jer vir može samo u rieci da nastane, a kako je Virovitica daleko od Drave, to mislimo da takovo mišljenje nije nikako osnovano«. ⁹ Mislim da mišljenje F. Šišića nije opravdano. Danas se Virovitica nalazi oko 11 km od Drave, ali prije 7-8 stoljeća rijeka Drava, odnosno neki njezin rukav, mogli su teći blizu Virovitice. Šišićeva tvrdnja da u starijim spisima dolazi redovito Verovitica mjesto Virovitica ne mora biti potvrda da naziv Virovitica nije nastao od vir(ovit), nego od neke druge riječi. Do takva pisanja je moglo doći prema mađarskom nazivu toga mjesta Veröcze, koji naziv je vjerojatno nastao prema hrvatskom nazivu, a bez veze s riječi od koje je izveden hrvatski naziv. U Virovitici danas stanuju u velikoj većini Hrvati, ali ima i nešto Srba i Mađara.

Dijelovi toga naselja jesu: 1. *Ljubljana* (vjerojatno po nekom stanovniku doseljenom iz Slovenije). 2. *Marinova ulica* (prema ličnom imenu Marin). 3. *Čoljug* (nejasno porijeklo). 4. *Kölodvorska ulica* (vodi prema željezničkoj stanici). 5. *Rémovac* (prema ličnom imenu Remo). 6. *Máli Rémovcc*. 7. *Ulička* (mala ulica). 8. *Bëčka ulica*. 9. *Petrovac* (prema ličnom imenu Petar). 10. *Čiménac* (prema turskoj riječi čimen = livada, tratina). 11. *Máli Čiménac*. 12. *Vražova ulica* (prema pjesniku S. Vrazu). 13. *Dálj* (udaljeniji predjel). 14. *Käpistranska ulica* (nalazi se iza franjevačkog samostana).

Dugo Selo (DS). To je starinsko hrvatsko naselje. U njemu danas stanuju samo Hrvati. U selu ima oko 350 kuća. Naziv sela je nastao u vezi s dužinom toga mjesta. Dijelovi sela jesu: 1. *Görnji kräj* (viši predjel). 2. *Dölnji kräj* (niži predjel). 3. *Vřselo* (uvrh sela). 4. *Lözan* (u tom kraju su neki stanovnici uzgajali u dvorištu loze, brajde). 5. *Görmjac* (taj dio se nalazi na brežuljku). 6. *Küt* (u kutu). 7. *Mljevac*. 8. *Ülica* (noviji naziv).

Grädina (Gd). To je staro hrvatsko selo, zabilježeno u popisima oko 1700.¹⁰ U 18. st. je doselilo u to mjesto nešto Hrvata iz raznih hrvatskih krajeva.¹¹ Poslije 1918. naseljeno je u to selo mnogo srpskih kolonista, koji su osnovali Novu Gradinu.¹² Danas u Staroj Gradini stanuju Hrvati, a u Novoj Gradini srpski doseljenici. U Staroj Gradini ima oko 280 kuća. Naziv sela je nastao prema staroj gradini koja se nalazi u tom kraju. Dijelovi sela

⁶ St. Stanojević: Narodna enciklopedija IV, str. 1096.

⁷ I. Mažuran: Virovitica pod Turcima (Osječki zbornik V), str. 129 – 130.

⁸ St. Stanojević: Narodna enciklopedija IV, str. 1096.

⁹ F. Šišić: Županija virovitička (Osijek, 1896), str. 9.

¹⁰ S. Pavičić: Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji (JA, 1953), str. 173.

¹¹ Ibid., str. 180 – 181.

¹² Ibid., str. 184.

jesu: 1. *Görnji kräj* (viši predjel). 2. *Dólnji kräj* (niži predjel). 3. *Lànik* (po lanu koji je nekad rodio u tom kraju). 4. *Sòlara* (po prvim stanovnicima toga kraja koji su doselili od neke solane). 5. *Ràtkovac* (po ličnom imenu Ratko).

Rùšani (Rš). To je starinsko hrvatsko selo.¹³ Danas u selu ima oko 200 hrvatskih kuća. Naziv sela je mogao nastati u vezi s glagolom rušiti. Dijelovi su sela: *Görnji kräj* (prema Dravi). 2. *Dólnji kräj* (niži kraj). 3. *Nòvo sèlo* (najnoviji dio sela).

Bázje (Bj). To je starinsko hrvatsko selo, koje je zabilježeno još u popisima oko 1700.¹⁴ U tom naselju ima samo nekoliko kuća doseljenika iz okolnih sela, dok su sve ostale starosjedioci. Službeni naziv sela je Gornje Bazje, ali se u novije vrijeme javlja tendencija da se to selo zove Gornje Bazije. Naziv sela je nastao od imenice baza. Po kazivanju seljaka u jednom predjelu toga sela je nekada bilo mnogo baze. Od osnovne baz je pomoću nastavka -je nastao oblik Bazje. Toponimi s takvim postankom su dosta česti u našem jeziku (Jasenje, Javorje, Borje, Dublje, Drenje itd.). Zato nema nikakvih opravdanja nastavak -je zamjenjivati nastavkom -ije, koji ne služi za tvorbu toponima. Dijelovi su sela: 1. *Stàro sèlo* (stariji dio sela). 2. *Nòvo sèlo* (noviji dio sela). 3. *Pémija* (dio starog sela, u kome su, vjerojatno, prvi doseljenici bili Česi). 4. *Siget*. To je dio Starog sela koji je nekada kao otok bio opkoljen vodom (mađ. riječ *sziget* znači otok).

Tùranovac (Tr). To je starinsko hrvatsko selo.¹⁵ Danas u njemu stanuju samo Hrvati. U selu ima oko 400 kuća. Ime sela je moglo nastati u vezi s imenicom *tùr* (životinja) ili *tùra* (svežanj nečega). Dijelovi sela jesu: 1. *Cjèpalo* (u tom predjelu je za vrijeme kišnih dana bilo veliko blato koje se cijepalo pod točkovima od kola). 2. *Lèdina*. 3. *Škòlski kräj* (u tom kraju je bila škola). 4. *Londòn* (manji predjel u kojemu su stanovali najbogatiji seljaci). 5. *Kànìža* (niski predjel u kojemu su prvi stanovnici bili, vjerojatno, doseljeni iz Kaniže u Mađarskoj).

Bùšetina (Bt). To selo su osnovali koncem 17. st. hrvatski kolonisti iz zapadnijih hrvatskih krajeva.¹⁶ U 18. st. u selo su naselili novi doseljenici iz đurđevačko-križevačke krajine i požeške okoline.¹⁷ Danas u tom selu ima oko 400 kuća. Ogromnu većinu stanovništva čine Hrvati ali ima i nešto Mađara (12 kuća) i Srba (4 kuće). Naziv sela je mogao nastati u vezi s riječi *bùšiti*, *bùšotina*. Od bušotina je moglo nastati bušetina promjenom vokala -o iza palatala u -e (prijeglas). Dijelovi toga sela jesu: *Görnji kräj* (viši predjel). 2. *Blàtićanski kräj* (u tom predjelu je za vrijeme kišnih dana bilo mnogo blata). 3. *Pémija* (u tom kraju su Česi bili prvi naseljenici).

Gràdac (Gr). Službeni naziv toga mjesta je Stari Gradac. To selo je u starim ispravama zapisano kao Gradec.¹⁸ Poslije protjerivanja Turaka koncem 17. vijeka doseljeno je u Gradac mnogo stanovništva iz zapadnijih hrvatskih krajeva (kajkavskog područja).¹⁹ U 18. st. je doselilo u to selo i

¹³ Ibid., str. 173.

¹⁴ Ibid., str. 173.

¹⁵ S. Pavičić: Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji (JA, 1953), str. 173.

¹⁶ Ibid., str. 178 – 179.

¹⁷ Ibid., str. 180 – 181.

¹⁸ Ibid., str. 169.

¹⁹ Ibid., str. 178 – 179.

nešto stanovništva iz različitih hrvatskih krajeva.²⁰ Danas je u tom selu, u kome čine većinu stanovnici iz kajkavskog područja, još dosta dobro očuvan kajkavski dijalekt, ali su u nj već počeli prodirati i neki elementi štokavskog dijalekta. U selu, koje ima oko 350 kuća, stanuju danas samo Hrvati. Ime mjesta je nastalo u vezi s imenicom grad (gradac je deminutiv od grad, tvrđava). Dijelovi su sela: 1. *Görnji kräj* (viši predjel). 2. *Dölnji kräj* (niži predjel). 3. *Cigläna* (iza te ulice je bila ciglana). 4. *Šukäli*. Taj naziv je mogao nastati prema riječi *šuka* (koza šukava, bez rogova). Vjerojatno je u tom predjelu nekada bilo takvih koza.

Lözan (Lz). To selo su osnovali hrvatski doseljenici iz zapadnijih hrvatskih krajeva koncem 17. st. poslije protjerivanja Turaka.²¹ Danas u selu ima oko 187 hrvatskih kuća i 13 mađarskih. Ime sela je nastalo u vezi s riječi loza. U hrvatskorspskom jezičnom području postoji više toponima s takvim završetkom (Višnjani, Vrban, Baran). Dijelovi su sela: 1. *Pémija* (u taj predjel se prvi naselio neki Čeh). 2. *Dölnji kräj* (niži predjel). 3. *Křkača* (nositi na krkače: nositi na leđima tako da dijete obuhvati vrat). 4. *Čičinovac* (u taj predjel se prvi naselio neki Jakob Čiča).

Bükovica (Bk). To selo su osnovali hrvatski kolonisti iz zapadnijih hrvatskih krajeva (kajkavskog područja) u 17. st. poslije protjerivanja Turaka iz toga kraja.²² U 18. st. doselili su u to mjesto novi doseljenici iz raznih hrvatskih krajeva, osobito iz đurđevačko-križevačke krajine i požeške okolice.²³ Danas u tom mjestu stanuju Hrvati, ali ima i tri kuće Mađara. Službeni je naziv mjesta Špišić-Bukovica. Po kazivanju seljaka iz tog mjesta naziv Špišić je nastao prema negdašnjem vlastelinu Špišiću. Naziv Bukovica je nastao od pridjeva bukov. U našim krajevima ima dosta toponima s takvim završetkom (Drenovica, Hrastovica, Lipovica, Borovica). U mjestu ima oko 600 kuća. Dijelovi sela jesu: 1. *Kölodvorska ülica* (vodi prema željezničkoj stanici). 2. *Dölnji kräj* (niži predjel). 3. *Görnji kräj* (viši predjel). 4. *Büšeinski püt* (vodi prema Bušetini). 5. *Uz Lëndavu* (taj predjel se pruža uz rječicu Lendavu). 6. *Bogdänovac* (to je noviji predjel, naseljen tek 1926. godine. Predjel je dobio ime po nekom Bogdanu koji je stanovao u tom kraju).

Vukosavljevica (Vs). To mjesto su osnovali hrvatski kolonisti iz zapadnih hrvatskih krajeva (kajkavskog područja) koncem 17. vijeka.²⁴ U 18. st. doselili su u to selo novi kolonisti iz raznih hrvatskih krajeva.²⁵ Danas u Vukosavljevici stanuju Hrvati, ali ima i nešto Mađara. Selo ima oko 350 kuća. Ime sela je nastalo od ličnog imena Vukosav, odnosno od pridjeva Vukosavljev i nastavka -ica. U hrvatskim i srpskim krajevima ima mnogo toponima građenih na takav način (Andrijeвица, Bogdanovica, Ibrovica, Petkovic). Dijelovi toga sela jesu: 1. *Görnji kräj* (viši predjel). 2. *Dölnji kräj* (niži predjel). 3. *řäruga*. 4. *Gmänje*. Taj predjel se danas prostire uz pašnjak, a nekada je i sam bio dio pašnjaka. Gmanje (u Klaićevu Rječniku: *gmäjna*) zapravo znači javni pašnjak. Naziv je nastao od njemačke riječi *gemein* (općenit, javan).

²⁰ Ibid. str. 180 – 181.

²¹ Ibid., str. 178 – 179.

²² S. Pavičić: Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji (JA, 1953), str. 178 – 179.

²³ Ibid., str. 180 – 181.

²⁴ Ibid., str. 178 – 179.

²⁵ Ibid., str. 180 – 181.

Suhopolje (Sp). To mjesto je pod Turcima imalo nekoliko srpskih kuća, ali je napušteno poslije 1702. U to selo je u drugoj polovici 18. st. naselilo nešto kolonista iz Gorskog kotara i drugih krajeva. Oko 1775. naselile su se u to mjesto 24 njemačke porodice. Novim naseljavanjem rastao je u Suhopolju i dalje broj Hrvata tako da ih je oko 1850. bilo već 600.²⁶ Poslije 1918. naselilo je u Suhopolje i nešto Srba.²⁷ Pošto su 1945. odselile iz toga mjesta njemačke porodice, naselili su se u Suhopolje novi kolonisti iz raznih hrvatskih krajeva. Danas u tom mjestu ima oko 600 kuća. Od toga su oko 500 kuća Hrvati, a ostalo Srbi. To naselje se prije zvalo Terezovac.²⁸ Do današnjeg naziva toga mjesta došlo je po suhom (pjeskovitom) polju. Dijelovi naselja jesu: *Šokački krāj*. 2. *Švāpski krāj* (u tom kraju su prije stanovali Nijemci). 3. *Šarabokova ūlica* (prema porodici Šarabok koja stanuje u toj ulici). 4. *Grādinska ūlica* (vodi prema Gradini). 5. *Kōlodvorska ūlica* (vodi prema željezničkoj stanici). 6. *Māla ūlica*. 7. *Slēpo crēvo* (mala ulica koja se odvaja od veće ulice). 8. *Īza grāda* (taj predjel se nalazi iza vlastelinskog dvorca).

Bāčevac (Bč). To je starinsko hrvatsko selo koje je zabilježeno u popisima oko 1700.²⁹ Poslije odlaska Turaka Bačevac je bio maleno selo sa desetak porodica, od kojih je polovina doselila iz daljih zapadnijih krajeva, a jedna, dvije sa lijeve strane Drave.³⁰ Godine 1766. uselile su se u to mjesto 32 porodice iz Gorskog kotara. Ti stanovnici su u tom selu činili veliku većinu.³¹ Danas u tom mjestu ima oko 180 hrvatskih kuća. Naziv sela je u vezi s riječi bač (konačar, planinar). Dijelovi su sela: 1. *Pēmija* (po nekom doseljeniku iz Češke koji se prvi naselio u tom kraju). 2. *Švāpski krāj* (po njemačkim stanovnicima u tom kraju). 3. *Ĵārcānski krāj* (prostire se uz jarak). 4. *Nōvo sēlo* (novi dio sela). 5. *Přkos*. U tom kraju je nekada bila gostionica. Do naziva je došlo u vezi s glagolom prkositi (pijani ljudi često prkose drugim stanovnicima).

Brēzovica (Bz). Brezovica je starinačko hrvatsko selo, koje su Turci osvojili 1544.³² To naselje su Turci kasnije pretvorili u jaku tvrđavu.³³ U 17. st. je u to mjesto naseljeno i nešto Srba.³⁴ Koncem 17. vijeka, poslije odlaska Turaka, naselilo se u opustjelu Brezovicu novo stanovništvo iz raznih hrvatskih krajeva (iz bliže i dalje okolice, iz đurđevačke krajine i Bosne).³⁵ Poslije 1918. god. u to selo je došlo i nešto Srba.³⁶ U selu čine većinu porodice doseljene istočno od Sopja.³⁷ Danas u selu stanuju samo Hrvati. Selo ima oko 180 kuća. Naziv sela je mogao nastati od imenice breza, od-

²⁶ S. Pavičić: Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji (JA, 1953), str. 182.

²⁷ Ibid., str. 184.

²⁸ S. Stanojević: Narodna enciklopedija IV, str. 549.

²⁹ S. Pavičić: Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji, str. 173.

³⁰ Ibid., str. 193 — 194.

³¹ Ibid., str. 194.

³² Ibid., str. 170.

³³ Ibid., str. 171.

³⁴ Ibid., str. 176.

³⁵ Ibid., str. 178 — 179.

³⁶ Ibid., str. 184.

³⁷ Ibid., str. 193.

nosno od pridjeva brezov. U našim krajevima ima dosta toponima izvedenih od imena drveća (Hrastovica, Lipovica, Borovica, Bukovica). Dijelovi sela jesu: 1. *Vùlica*. 2. *Malički krâj* (manji predjel). 3. *Vèliki krâj* (glavna ulica). *Dëlka* (po poljskom predjelu uz koji se nalazi). 5. *Šušnjâr* (po poljskom predjelu uz koji se nalazi).

Dètkovac (Dk). To je starinačko hrvatsko selo.³⁸ U 17. st. je u to mjesto naselilo nešto Srba.³⁹ U 18. st. je u to mjesto doselilo dosta Hrvata iz raznih hrvatskih krajeva tako da su Hrvati već oko 1750. činili većinu stanovništva u tom selu.⁴⁰ Danas u tom selu ima 100 kuća Hrvata, 7 kuća Mađara i 4 srpske kuće. Naziv sela je nastao prema ličnom imenu Detko. Dijelovi su sela: 1. *Dòlnji krâj* (niži predjel). 2. *Gòrnji krâj* (viši predjel).

Bùdrovac (Bd). To je starinačko hrvatsko selo koje se spominje u popisu od 1700.⁴¹ U to selo je početkom 18. st. deselilo i nešto kolonista iz zapadnijih hrvatskih krajeva.⁴² Danas u tom mjestu ima oko 80 hrvatskih kuća. Naziv sela je mogao nastati prema ličnom imenu Budro. Dijelovi toga sela jesu: 1. *Gòrnji krâj* (južni dio sela). 2. *Pëmija* (vjerojatno po nekom doseljeniku iz Češke). 3. *Nòvi rêd* (najnoviji dio sela).

Rèzovac (Rz). To selo su osnovali srpski doseljenici u 17. stoljeću.⁴³ U 18. st. se naselilo u to mjesto dosta hrvatskih doseljenika iz raznih hrvatskih krajeva, a osobito iz požeške okolice i đurđevačko-križevačke krajine.⁴⁴ Danas u tom selu ima oko 400 kuća, od kojih su polovina Srbi, a ostalo Hrvati, Mađari i dr. Ime sela je moglo nastati u vezi s glagolom rezati (vjerojatno su na tom mjestu nekada rezali drva, građu ili daske). Dijelovi su sela: 1. *Dònjani* (niži predjel). 2. *Gòrnjani* (viši predjel).

Bòrova (Br). To mjesto su osnovali srpski doseljenici iz Hercegovine, Crne Gore i istočne Bosne u 17. stoljeću.⁴⁵ U 18. vijeku je u to selo doselilo i dosta hrvatskih porodica iz raznih hrvatskih krajeva.⁴⁶ Danas u selu ima oko 300 kuća, i to oko 100 srpskih kuća, oko 150 hrvatskih kuća, oko 30 mađarskih kuća i 5–6 njemačkih kuća. Službeni je naziv sela Suhopoljska Borova. Naziv mjesta dolazi od imenice bor, odnosno pridjeva borov. U našim krajevima ima dosta toponima građenih na isti način (Brezova, Trnova, Bukova, Jasenova). Zato nije opravdano mijenjati ime toga naselja u Borovo, kako je zabilježeno u Geografskom atlasu Jugoslavije (Znanje, Zagreb, 1961). Dijelovi su sela: 1. *Kùsmāc* (nejasno porijeklo). 2. *Stàra Bòrova* (stariji dio sela). 3. *Nòva Bòrova* (noviji dio sela). 4. *Ĵàrak* (uz jarak). 5. *Dràga* (u dragi).

Pčèlic (Pč). To selo su u 17. st. osnovali srpski doseljenici.⁴⁷ U 19. i početkom 20. st. u to selo je doselilo dosta Hrvata iz krajiških krajeva za-

³⁸ S. Pavičić: Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji, str. 169.

³⁹ Ibid., str. 176.

⁴⁰ Ibid., str. 181.

⁴¹ Ibid., str. 173.

⁴² Ibid., str. 179.

⁴³ Ibid., str. 176.

⁴⁴ Ibid., str. 180 – 181.

⁴⁵ Ibid., str. 176.

⁴⁶ Ibid., str. 180.

⁴⁷ S. Pavičić: Podrijetlo naselja i govora u Slavoniji, str. 176.

padno od Virovitice.⁴⁸ Danas u selu ima oko 280 kuća, i to polovina Srba, a polovina Hrvata. Ime sela potječe od riječi pčela. U hrvatskosrpskom jezičnom području ima više toponima izvedenih od imena životinja pomoću nastavka -ić (Mušić, Vranić, Kunić, Kokić). U mjestu ne postoje posebni nazivi za pojedine predjele.

Gaćištē (Gć). To selo su osnovali srpski doseljenici u 17. vijeku.⁴⁹ Poslije 1918. doselilo je u to mjesto i nešto novih srpskih kolonista iz područja jekavskog govora, zatim nešto hrvatskih kolonista iz Like i ostalih krajeva.⁵⁰ Danas u tom selu ima oko 150 kuća, od toga 100 srpskih, 30 hrvatskih i 20 mađarskih. Naziv sela je mogao nastati u vezi s riječi gaće. Dijelovi su sela: 1. *Gràbić* (po grabiću koji je rastao u tom predjelu). 2. *Rèčinski krāj* (uz polje Rečine). 3. *Màljanski krāj* (manji predio).

Nazivi naselja i njihovih dijelova nastali su u Virovitici i okolici na razne načine:

1. Prema osobama, porodicama i nacionalnim grupama koje su u tom mjestu ili predjelu stanovale, koje su bile vlasnice tog mjesta ili predjela, kojima je to mjesto bilo posvećeno ili koje su osnovala to mjesto: *Marinova ùlica* (Vt), *Rèmovac* (Vt), *Pètrovac* (Vt), *Vràzova ùlica* (Vt), *Miljevac* (DS), *Ràtkovac* (Gd), *Pémija* (Bj), *Pémija* (Bt), *Pémija* (Lz), *Čičinovac* (Lz), *Bogđanovac* (Bk), *Vukosavljevica* (Vs), *Šòkački krāj* (Sp), *Švāpski krāj* (Sp), *Šārabokova ùlica* (Sp), *Bāčevac* (Bč), *Pémija* (Bč), *Švāpski krāj* (Bč), *Dètkovac* (Dk), *Bùdrovac* (Bd), *Pémija* (Bd).

2. Prema obliku ili položaju na kome se nalazi mjesto ili predjel: *Dàlj* (Vt), *Dùgo Sèlo* (DS), *Gòrnji krāj* (DS), *Vřselo* (DS), *Gòrnjac* (DS), *Kút* (DS), *Dòlnji krāj* (DS), *Gòrnji krāj* (Gd), *Dòlnji krāj* (Gd), *Gòrnji krāj* (Rš), *Dòlnji krāj* (Rš), *Siget* (Bj), *Gòrnji krāj* (Bt), *Gòrnji krāj* (Gr), *Dòlnji krāj* (Gr), *Dòlnji krāj* (Lz), *Uz Lèndavu* (Bk), *Dòlnji krāj* (Bk), *Gòrnji krāj* (Bk), *Gòrnji krāj* (Vs), *Dòlnji krāj* (Vs), *řaruga* (Vs), *Gmānje* (Vs), *Sùhopolje* (Sp), *Māla ùlica* (Sp), *Slèpo crèvo* (Sp), *řa grāda* (Sp), *řārcanski krāj* (Bč), *Dòlnji krāj* (Dk), *Gòrnji krāj* (Dk), *Gòrnji krāj* (Bd), *Dònjani* (Rz), *Gòrnjani* (Rz), *Rijèka* (Rz), *řarak* (Br), *Drāga* (Br), *Màljanski krāj* (Gć), *Vèliki krāj* (Bz).

3. Prema biljkama kojih je nekada mnogo bilo u mjestu ili predjelu: *Lòzan* (DS), *Lànik* (Gd), *Bāzje* (Bj), *Lòzan* (Lz), *Bùkovicica* (Bk), *Brèzovicica* (Bz), *Bòrovo* (Br), *Ljāljkovine* (Br), *Gràbić* (Gć).

4. Prema životinjama kojih je nekada bilo u naselju ili predjelu: *Tùranovac* (Tr), *Šukāli* (Gr), *Pčèlić* (Pč).

5. Po nekom mjestu ili kraju iz kojega potječu neki stanovnici toga predjela ili po nekom mjestu kojemu je taj predjel po nečemu sličan (u pravom ili ironičnom smislu): *Ljùbljana* (Vt), *Bèčka ùlica* (Vt), *Londòn* (Tr), *Kāniža* (Tr).

6. Po nekom mjestu prema kojemu vodi ulica u predjelu: *Kòlodvorska ùlica* (Vt), *Bùšetinski pùt* (Bk), *Grādinska ùlica* (Sp), *Kòlodvorska ùlica* (Sp).

7. Prema poljskom predjelu uz koji se nalazi taj seoski predjel: *Dèlka* (Bz), *Sùšnjār* (Bz), *Rèčinski krāj* (Gć).

⁴⁸ Ibid., str. 182.

⁴⁹ Ibid., str. 175 – 176.

⁵⁰ Ibid., str. 184.

8. Prema nekoj rječici uz koju se pruža predjel: *Uz Lëndavu* (Bk), *Rijeka* (Rz).

9. Po nekoj građevini koja se nalazila u tom predjelu ili uz njega: *Grādina* (Gd), *Škòlski krāj* (Tr), *Grādac* (Gr), *Ciglana* (Gr), *Iza grāda* (Sp).

10. Po starosti predjela: *Nòvo sèlo* (Rš), *Stāro sèlo* (Bj), *Nòvo sèlo* (Bj), *Nòvo sèlo* (Bč), *Nòvi rēd* (Bd), *Stāra Bòrova* (Br), *Nòva Bòrova* (Br).

11. Prema nekoj radnji koja se vršila u tom mjestu ili predjelu: *Cjēpalo* (Tr), *Křkača* (Lz), *Přkos* (Bč).

12. Po vrstama kultura kojima je to zemljište nekada bilo namijenjeno: *Čiménac* (Vt), *Mali Čiménac* (Vt), *Lēdina* (Tr), *Gmānje* (Vs).

13. Po zajedničkom nazivu za neki seoski predjel: *Ūlica* (DS), *Vŭlica* (Bz). Takvim imenom se obično nazivaju novi predjeli u selima viròvitičkog kraja.

Nejasnog su porijekla ovi toponimi: *Čòljug* (Vt), *Kŭsmāc* (Br).

Polja

Polja i dijelovi polja (mikrotoponimi) su dobili nazive:

1. Po biljkama kojih je nekada bilo mnogo u tim poljima: *Brēkimje* (Vt), *Glògovac* (DS), *Lipovac* (DS), *Ivòkače* (DS), *Ĵòvače* (DS), *Gŭšta* (Gd), *Ĵc̆mšice* (Gd), *Ĵabŭčik* (Gd), *Grāorišce* (Gd),⁵¹ *Rēzulja* (Gd), *Grābik* (Gd), *Gložiki* (Rš), *Višnjice* (Rš), *Rākŭt* (Rš), *Brēstovače* (Bj), *Brestik* (Bj), *Ĵagnyedŭk* (Bj), *Třn* (Bj), *Lānik* (Bj), *Rāstik* (Tr), *Vrbovača* (Bt), *Lešćák* (Bt), *Grabrŭna* (Bt), *Brēzovica* (Bt), *Rastiki* (Gr), *Serkovišce* (Gr), *Ĵaseniki* (Gr), *Rāstik* (Lz), *Brezik* (Bk), *Brēzine* (Vs), *Cērovača* (Vs), *Lěskovača* (Vs), *Třska* (Vs), *Pod lipama* (Sp), *Rākita* (Sp), *Třnava* (Sp), *Ĵabŭčik* (Bč), *Pròsje* (Bč), *Trāvŭnjik* (Bz), *Lipa* (Bz), *Rāstik* (Bz), *Tŭloš* (Bz), *Lānišce* (Bz), *Lānik* (Bz), *Rāstik* (Dk), *Ivāki* (Dk), *Sĵerak* (Dk), *Rāstovo pòlje* (Bd), *Bŭkova grēda* (Bd), *Lānište* (Rz), *Trāvŭni pòtok* (Rz), *Ĵavorovac* (Br), *Brēzine* (Pč), *Grābār* (Pč), *Lužėnjak* (Pč), *Lipa* (Pč), *Ĵāsik* (Gć), *Lužėnjak* (Gć), *Topòlik* (Gć).

2. Po životinjama i pticama kojih je nekada bilo mnogo u tim predjelima: *Vrāžje vřšce* (Vt), *Kozārski ĵarek* (Gr), *Ribičeva* (Gr), *Srākovac* (Bk), *Pāuk-ĵva* (Bč), *Zēĵi būdak* (Bč), *Grljevāča* (Bz), *Vŭčĵák* (Bz), *Zvirŭšce* (Bz), *Žābjak* (Pč), *Vēliki Čėlinac* (Pč), *Māli Čėlinac* (Pč).

3. Po vlasniku (pojedincu, porodici ili naselju) kojima su nekada pripadali ti predjeli ili neke parcele u tim predjelima (ponekad su neki predjeli dobili naziv i po osobama koje su češće boravile u tim predjelima): *Stolėkova ĵvada* (DS), *Mikŭna ĵvada* (Gd), *Křŭnjŭn* (tj. posjed) (Gd), *Rāt-kovac* (Gd), *Pāvlovica* (Gd), *Lāzice* (Rš), *Miđlovače* (Bj), *Gòspòdska ĵva* (Bj), *Dĵedovača* (Bj), *Adanòvka* (Adan = Adam) (Tr), *Švāpski bėrek* (Bt), *Krāŭčev brėg* (Gr), *Gāpŭn kŭt* (Vs), *Pòpovača* (Vs), *Pāvlovac* (Sp), *Ĵòjŭnac* (Sp), *Prėbegova grēda* (Bč), *Vidākuša* (Bč), *Zāranovac* (Bč), *Cŭndrička* (Bč), *Pāvŭno brđo* (Bč), *Māli Budŭnac* (Bč), *Vēliki Budŭnac* (Bč), *Ivānci* (Bz), *Ānŭpusta*

⁵¹ Nazivi šumskih predjela su podvučeni.

(Bz), *Ōđino br̄do* (Bz), *Ĵánkova ĩva* (Bd), *Bòrovsko pòlje* (Rz), *Kàtinac* (Rz), *Pàvolov br̄g* (Rz), *Pàvolovac* (Br), *Tanàsìn gròb* (Br), *Cìganski járak* (Br), *Màianov dól* (Pč), *Stévin járak* (Pč), *Radòševac* (Pč), *Mèsara* (Pč), *Ličko br̄do* (Pč), *Ĵankovac* (Pč), *Láz na bàre* (Gć),

4. Po osobinama (obliku, građi i boji) tla (u pravom i prenesenom značenju): *Břdo* (DS), *Pòdolice* (DS), *Čistine* (DS), *Ròndoš* (mađ. rongyos = odrpan, otrcan, traljavi) (DS), *Ritić* (DS), *Širine* (Gd), *Dùljine* (Gd), *Pijěski* (Rš), *Široko pòlje* (Rš), *Ĕndek* (Bj), *Čistine* (Bj), *Màla stràn* (Bj), *Ràvno pòlje* (Bj), *Duljine* (Bj), *Okrùgac* (Tr), *Ràvan* (Tr), *Žùtara* (Tr), *Màla stràn* (Tr), *Màlo pòlje* (Bt), *Ràvna bàra* (Bt), *Ravnica* (Gr), *Vèliki br̄g* (Gr), *Grèda* (Gr), *Pùstoš* (Gr), *Bèljavina* (Lz), *Dùgačko pòlje* (Vs), *Dugajla* (Sp), *Màlo pòlje* (Bč), *Vèliko pòlje* (Bč), *Grèdica* (Bč), *Màli šljàg* (Bč), *Vèliki šljàg* (Bč), *Poljice* (Bz), *Mekòtka* (Bz), *Kràka* (Dk), *Màla Kàniža* (Bd), *Rit* (Bd), *Vèl'ko pòlje* (Rz), *Vèliko pòlje* (Br), *Bjèlica* (Pč), *Poljice* (Pč), *Vèliki Čèlinac* (Pč), *Màli Čèlinac* (Pč), *Kamenac* (Pč), *Poljice* (Gć), *Vèliko pòlje* (Gć), *Široka* (tj. njiva) *Klāvac* (Gć).

5. Po položaju i mjestu gdje se predjel nalazi: *Budàki* (DS), *Prekò mlina* (Bj), *Bèrek* (Tr), *Kod Nèteće* (Bt), *Bèrek* (Gr), *Lèndava* (uz Lendavu) (Lz), *Bèrek* (Lz), *Ložanjek* (uz negdašnji Lozan) (Lz), *Med drùmima* (Bk), *Pod Đoltòm* (Bk), *Pod lipama* (Sp), *Kod stùpa* (Bč), *Kod bràne* (Bč), *Budak* (Bč), *Ĵadica* (tur. ada = otok) (Bz), *Za pēski* (Bz), *Kút* (Bz), *Na topolima* (Bz), *Āda* (Dk), *Kod đòla* (Dk), *Kod Vràže jàme* (Dk), *Budak* (Bd).

6. Po kakvim građevinama i naseljima koja su bila na tom zemljištu: *Sèlišće* (DS) *Žènske kòlibe* (DS), *Kùčišće* (Gd), *Sràro sèlo* (Rš), *Čòljuk* (tur. čojluk = selo, selište) (Rš), *Tàbor* (za vrijeme turske vlasti na tom mjestu je bio turski tabor) (Bj), *Màli tàbor* (Bj), *Selišta* (Bj), *Ōgrade* (Gr), *Gràđine* (Gr), *Zdèncić* (Vs), *Đërma* (Sp), *Zidina* (Bč), *Šatòrnik* (Bč), *Gràd* (na tom mjestu je bio turski grad) (Bz), *Sèlišće* (Dk), *Sèlišće* (Bd), *Tòrine* (Rz), *Kùčište* (Br), *Ciglàna* (Br).

7. Po nekoj radnji koja se vršila u tom predjelu: *Batàlije* (batalija = bitka, prema fr. bataille) (Vt), *Požàri* (Vt), *Bròd* (Gd), *Požàrike* (Gd), *Kònak* (vlasnici su konačili na tom mjestu preko ljeta) (Gd), *Mètàljka* (Bj), *Požàrika* (Bj), *Piskavica* (Bj), *Obròvac* (prema glagolu obroviti) (Bj), *Krčevine* (Bt), *Ràzlev* (voda se razlijeva) (Gr), *Ròčišće* (u tom predjelu se nalazilo zborno mjesto na kome se naš narod sakupljao za vrijeme Turaka) (Lz), *Ròčište* (Bk), *Ràzlev* (Vs), *Ràžljevi* (Bč), *Dèlka* (Bz), *Mètàš* (Bz), *Zàtonja* (zatonj = mjesto gdje se riba hvata) (Bz), *Pepelàna* (Dk), *Praznòvrača* (Dk), *Ogòrelica* (Br), *Bròd* (Br), *Přkos* (Br), *Ràžljevi* (voda se razlijeva) (Pč), *Kòsica* (Pč), *Kònačne* (na tom mjestu se konačilo) (Pč).

8. Po vrstama kultura kojima je to zemljište bilo namijenjeno: *Gàjevi* (DS), *Gàj* (Rš), *Dùbrava* (Rš), *Leđine* (Rš), *Vinogràdina* (Lz), *Stàre livade* (Bč), *Livàdak* (Bč), *Gàj* (Bz), *Livàdak* (Dk), *Lùg* (Dk), *Vinogràdi* (Pč).

9. Po vodama ili izvorima koji su se nalazili u tim predjelima: *Vjèr* (Bj), *Tri kalilca* (na tri mjesta se nalaze kalilci-vododerine) (Gr), *Īlidže* (Dk), *Vòdice* (Pč), *Rèčine* (Gć).

10. Prema putevima koji vode kroz poljski predjel: *Věliki păt* (Tr), *Dělnja lěnija* (Bd).

11. Prema zajedničkom nazivu za polje: *Pělje* (Bz), *Pělje* (Bd).

12. Prema vremenu kada dozrijevaju usjevi u tom predjelu: *Kasniće* (DS).

13. Prema tome na koji način je zemlja davana na obradu: *Ārenda* (Dk).

14. Po nekim predmetima kojih je nekada mnogo bilo u tom predjelu: *Stěpine* (stupina = augment. od stupa) (Pč).

Nejasnog su porijekla ovi toponimi: *Đóta* (Vt), *Kentrešěvci* (DS), *Rěklinci* (Gd), *Kovrtānji* (Rš), *Ĵauz* (Bj), *Vělika Karđjkovica* (Bj), *Šěovica* (Tr), *Běk* (Tr), *Čičūgina* (Gr), *Kliša* (Gr), *Štūk* (Bk), *Kěčanica* (Sp), *Đolta* (Bz), *Těočāk* (Pč).

Brda

Brda i brdski predjeli (oronimi) su dobili nazive:

1. Po nekim osobinama brda (u pravom ili prenesenom značenju): *Gđo břdo* (Vt), *Kězja glāva* (Vt), *Kětlīne* (Vt), *Kāměnje* (Rz).

2. Po vlasniku kome je brdski predjel nekada pripadao: *Mārķova kōsa* (Vt), *Milānovac* (Vt), *Bāž'no brdo* (Rz), *Dābinac* (Bz), *Māđarska rijěka* (Br), *Smiljanić-břdo* (Br), *Sōlārsko břdo* (Pč), *Švāpsko břdo* (Pč).

3. Po biljkama koje su u većoj količini rasle na brdima: *Līpova kōsa* (Vt), *Rāstova vōda* (Vt), *Lānište* (Rz), *Visoki klēn* (Rz), *Ljěskovac* (Br).

4. Prema svecima kojima su posvećene crkvice koje se nalaze na tim brdima: *Svēti Đurađ* (Vt), *Svēto Trōjstvo* (Vt), *Svēti križ* (Vt).

5. Prema životinjama kojih je nekada bilo u tim brdima: *Mědvešćak* (Vt), *Bikinac* (Rz), *Dābrovica* (Br).

6. Po radnji koja se nekada vršila u tim predjelima: *Křčevīne* (Vt), *Rāzbojička* (Razbojište) (Vt), *Strūgun'ca* (Br).

7. Po potocima i izvorima kojih je bilo u tim predjelima: *Slātina* (Vt), *Dūga rīka* (Vt), *Rāstova vōda* (izvor) (Vt), *Māđarska rijěka* (Br).

8. Po tome kakav je pogled (vidik) s tog brda: *Poglědalo* (Br).

9. Po položaju gdje se brdski predjel nalazio: *Zāvrtnice* (Vs).

10. Prema nekom predmetu koji se nalazio u brdskom predjelu: *Brūsovi* (Vt), *Bāđnjeva kōsa* (bāđanj = velika šuplja klada što kroz nju teče voda te obrće kolo na kašičari vodenici) (Br).

11. Prema nekom naselju koje je nekada postojalo u tom predjelu: *Sělišće* (Vt).

Nejasnog su porijekla ovi oronimi: *Vrāžje vršće* (Vt), *Kūkinac* (Br).

Vode

Potoci, kanali i bare (hidronimi) su dobili nazive:

1. Prema nekim osobinama kanala i bara: *Vělika bāra* (Vt), *Něteča* (kanal) (Gd, Gr), *Glibina* (bara) (Rš), *Vļjer* (kanal) (Rš), *Vļjer* (bara) (Bj),

Črnava (bara) (Bj), *Bržavski kànál* (Tr), *Ilimàn* (bara, iliman = veliki vir) (Gr), *Okrùgla jàma* (bara) (Bz), *Dùgačka jàma* (bara) (Bz), *Limàn* (bara, liman = vir, vrtlog) (Dk).

2. Po osobama kojima su nekada pripadale te vode ili koje su se u njima udavile: *Ödenica* (potok, oda = hodža) (Vt), *Hödenica* (potok) (Tr), *Dükinica* (bara) (Bz), *Mrtvica* (kanal) (Bz).

3. Po životinjama kojih je nekada bilo uz te vode ili u njima: *Däbrovica* (potok) (Sp), *Zvirišće* (bara) (Bz).

4. Po mjestu gdje se nalazi ili odakle teče: *Vrtovača* (bara, nalazi se uz vrtove) (Dk), *Brijèžnica* (teče iz brijega) (Gć), *Bérek* (Bj).

5. Po ustanovama koje su kanale izgradile: *Županinški kànál* (Bj), *Župàninski kànál* (Tr).

6. Po predmetima ili građevinama koje su se nalazile na njima ili uz njih: *Brána* (bara, nekada je na njoj bila vodenica) (DS), *Ögrada* (bara) (Gd).

7. Prema biljkama koje su rasle oko njih: *Lüg* (bara) (Gd).

8. Prema rijekama od kojih su nastale: *Stàra Dràva* (Dk).

9. Prema načinu na koji su nastale: *Pròdorina* (manje jezero nastalo prodorom vode kroz nasip) (Bj).

10. Po mjestu odakle potječe vlasnik bare: *Kàniža* (po vlasniku te bare koji je imao ženu od Kaniže) (Gd).

11. Po općem (zajedničkom) imenu za te vode: *Pòtok* (Vs), *Rijèka* (Rz), *Kànál* (Gć).

Nejasnog su porijekla ovi hidronimi: *Ĵàuz* (bara) (Bj), *Tùk* (bara) (Bj), *Lëndava* (potok) (Gr, Lz, Bk).

SISTEMATIKA TOPONOMIJE VIROVITICE I OKOLICE

Gotovo svi toponimi u tom kraju su hrvatskog porijekla, ali u nekim mjestima se nađe i pokoji mađarski i turski toponim. Mađarski toponimi su mogli nastati za vrijeme hrvatsko-ugarske zajednice kada su u taj kraj, koji graniči s Mađarskom, prodrle neke mađarske riječi. Turski toponimi su mogli nastati za vrijeme turske vladavine u tom kraju (od 1538-1684) kada je u narodni govor ušlo dosta turskih riječi, od kojih su se neke održale do danas.

Toponime *hrvatskog porijekla* možemo podijeliti na starije i novije. Danas je gotovo nemoguće tačno odrediti kada su pojedini toponimi nastali jer za to nemamo historijskih podataka. Kao bazu za određivanje starosti toponima ne možemo uzeti starost sufiksa jer se mnogim sufiksima iz praslavenskog doba (dlo, inъ, ѡсѡ, ostъ, ѡba, oba, arъ i dr.) tvore imenice i u novije vrijeme. Kao vrlo stare toponime možemo smatrati one koji su nastali od apelativa koji se više ne upotrebljavaju u tom kraju: Sukali (šuka = koza šukava, bez rogova), Ivokače, Tiloš, Berek, Obrovac, Zatonja, Badnjeva kosa, Iliman, Liman. Kao stare toponime možemo smatrati i one koji su nastali od ličnih imena koja se danas više ne upotrebljavaju u tom kraju: Miljevac, Ratkovac, Vukosavljeвица, Detkovac, Budrovac, Gapin kut, Jojnac,

Vidakuša, Matanov dol, Radoševac, Dabinac, Đukinica. Stariji su i oni toponimi koji su nazvani prema životinjama kojih već davno nema u tom kraju: Turanovac, Vučjak, Medveščak, Dabrovica. Kao starije toponime možemo smatrati i one koji su nastali od glagola koji se danas više ne upotrebljavaju u tom kraju: Metaljka, Obrovac, Metaš. Stariji su i oni mikrotoponimi koji se u novije vrijeme upotrebljavaju vrlo rijetko u Virovitici i okolici: Brekinje, Jovače, Prosje, Brezine, Dugajla.

Prema *sufiksima* možemo toponime Virovitice i okolice svrstati ovako:

1. Toponimi sa sufiksom -a označuju mjesto gdje se nalazi ono što osnovna riječ znači: Borova, Zatonja.

2. Toponimi sa sufiksom -ac (bc). Takvi toponimi se najčešće izvode od pridjeva na -ov (-ev), -in, a rjeđe od samog korijena. Toponimi na -ac najčešće označuju pripadanje osobi koju označuje osnovna riječ: Removac, Miljevac, Čičinovac, Bogdanovac, Bačevac (bač = konačar, planinar), Detkovac, Budrovac, Ratkovac, Pavlovac, Joj'nac, Zaranovac, Budinac, Ivanci,¹ Katinac, Radoševac, Jankovac, Vidovac. Takvi toponimi označuju i mjesto gdje se nalazi ono što osnovna riječ znači: Glogovac, Lipovac, Javorovac, Ljeskovac, Turanovac, Srakovac (sraka = svraka), Čelinac, Bikinac, Kamenac. Neki toponimi na -ac (od pridjeva) označuju da predjel posjeduje svojstva koja označuje temeljna riječ: Okrugac, Kilavac. Rjeđe takvi toponimi znače nešto umanjeno: Čimenac (tur. çimen = livada, tratina). U tom kraju sam zabilježio jedan toponim na -ac koji označuje da se predjel nalazi ondje gdje osnovna riječ označuje: Gornjac.

3. Toponimi sa sufiksom -ača. Takvi toponimi su najčešće izvedeni od pridjeva na -ov (-ev). Oni označuju mjesto gdje se nalazi ono što osnovna riječ znači: Jovače, Brestovače, Vrbovača, Cerovača, Leskovača, Grljevača, Vrtovača. Do oblika Vrtovača došlo je od pridjeva vrtov, koji je nastao analogijom prema brestov, vrbov i sl. Takvi toponimi označuju također da predjel pripada onome koga označuje osnovna riječ: Miolovače, Djedovača, Popovača.

4. Toponimi sa sufiksom -ajla označuju da predjel posjeduje one osobine koje označuje osnovna riječ: Dugajla. T. Maretić u svojoj Gramatici nije zabilježio tog sufiksa.

5. Toponimi sa sufiksom -ak. Takvi toponimi označuju da se u mjestu nalazi ono što osnovna riječ znači: Ivaki. Ponekad taj sufiks daje osnovnoj riječi deminutivno značenje: Livadak. Ovdje je neobično što je taj sufiks dodan osnovi imenice ženskog roda, dok je T. Maretić u svojoj Gramatici tim sufiksom načinio deminutive samo od imenica muškog roda.

6. Toponimi sa sufiksom -al označuju da se na mjestu nalazi ono što osnovna riječ znači: Šukali (šuka = koza bez rogova).

7. Toponimi sa sufiksom -alo označuju da se na tom mjestu vršila radnja koju označuje osnovna riječ: Cjepalo.

8. Toponimi sa sufiksom -an označuju da se predjel nalazi ondje gdje označuje osnovna riječ: Donjani, Gornjani. Neki toponimi na -an označuju da se u predjelu nalazi ono što osnovna riječ označuje: Lozan.

¹ U tom dijelu su zajedno sa singularnim navedeni i pluralni oblici.

9. Toponimi sa sufiksom -ana označuju mjesto gdje se nalazi ono što osnovna riječ znači: Pepelana.

10. Toponimi sa sufiksom -ar označuju da se u predjelu nalazi ono što osnovna riječ znači: Grabar. Takvi toponimi označuju i to da se u predjelu vršila radnja koju označuje osnovna riječ: Šušnjar.

11. Toponimi sa sufiksom -ara označuju da se na mjestu nalazi ono što osnovna riječ znači: Solara. Takvi toponimi označuju i to da predjel posjeduje svojstvo koje označuje osnovna riječ: Žutara.

12. Toponimi sa sufiksom -aš označuju da se na mjestu vršila radnja koju označuje osnovna riječ: Metaš.

13. Toponimi sa sufiksom -ava označuju da se na mjestu nalazilo ono što označuje osnovna riječ: Trnava. Takvi toponimi označuju i da predjel posjeduje svojstvo koje označuje osnovna riječ: Crnava.

14. Toponimi sa sufiksom -enica označuju pripadanje osobi koju označuje osnovna riječ: Ođenica, Hođenica (ođa, hođa = hodža).

15. Toponimi sa sufiksom -ica označuju pripadanje osobi koju označuje osnovna riječ: Vukosavljevica, Pavlovica, Lazice, Đukinica. Takvi toponimi označuju da se u predjelu nalazi ono što osnovna riječ znači: Bukovica, Brezovica, Višnjice, Dabrovica. Toponimi sa sufiksom -ica (izvedeni od pridjeva) označuju da predjel posjeduje svojstva koja označuje osnovna riječ: Virovitica, Bjelica, Mrtvica, Briježnica. Neki toponimi na -ica označuju da se predjel nalazi ondje gdje označuje osnovna riječ: Zavrtnica (za vrtom), Podolice (po dolama). Takvi toponimi služe i za tvorbu riječi umanjena značenja: Jadica (tur. ada = otok), Vodice.

16. Toponimi sa sufiksom -ić označuju da se u predjelima nalazi ono što osnovna riječ označuje: Pčelić, Grabić, Ritić (zadnja dva toponima mogu imati i deminutivno značenje).

17. Toponimi sa sufiksom -ija označuju da je taj predjel pripadao onome koga označuje osnovna riječ: Pemija (Pemec = Čeh),

18. Toponimi sa sufiksom -ik označuju da se u predjelu nalazi ono što osnovna riječ znači: Lanik, Jabučik, Brestik, Jagnjedik, Rastik, Rastiki, Jasenik, Brezik, Travnjik, Topolik.

19. Toponimi sa sufiksom -ina označuju uvećano ono što osnovna riječ znači: Gradina, Zidina, Torine, Glibina. Takvi toponimi izvedeni od pridjevskih osnova označuju da predjel posjeduje ona svojstva koja označuje osnovna riječ: Čistine, Širine, Duljine.

20. Toponimi sa sufiksom -išće (-ište) označuju mjesto gdje se nalazi ono što osnovna riječ znači: Ječmišće, Graorišće, Serkovišće, Lanišće, Zvirišće, Selišće, Kučišće; Gačište, Lanište, Kučište (nastavak -ište imaju toponimi u srpskim naseljima).

21. Toponimi sa sufiksom -ja označuju da se na tom mjestu vršila radnja koju označuje osnovna riječ: Neteča, Praznovrača.

22. Toponimi sa sufiksom -jak označuju mjesto gdje se nalazi ono što osnovna riječ označuje: Leščak, Luženjak, Lužanjak, Vučjak, Žabjak, Medveščak (Medvedskjak > Medvedsčak > Medvedščak > Medveščak).

23. Toponimi sa sufiksom -javina označuju da predjel posjeduje one osobine koje označuje osnovna riječ: Beljavina. T. Maretić nema tog sufiksa u svojoj Gramatici.

24. Toponimi sa sufiksom -je (*bje*) označuju da se u mjestu nalazi ono što osnovna riječ označuje: Bazje.

25. Toponimi sa sufiksom -ka (*ška*) označuju da se na mjestu vršila radnja koju osnovna riječ označuje: Delka.

26. Toponimi sa sufiksom -nik označuju da se u predjelu nalazi ono što osnovna riječ znači: Šatornik.

27. Toponimi sa sufiksom -unica označuju da se na mjestu vršila radnja koju osnovna riječ znači: Strugun'ca.

28. Toponimi sa sufiksom -uša označuju da je predjel pripadao onoj osobi koju označuje osnovna riječ: Vidakuša.

U Virovitici i okolici ima dosta *sastavljenih toponima*. Kod takvih toponima je prvi dio najčešće posvojni pridjev.

a) Toponimi kojima je jedan dio posvojni pridjev na -ov (-ev): Marinova ulica, Vrazova ulica, Šarabokova ulica, Stolekova livada, Krančev breg, Prebegova greda, Markova kosa, Rastova voda.

b) Toponimi kojima je jedan dio posvojni pridjev na -in: Mikina livada, Krnjin (tj. posjed), Gapin kut, Ođino brdo, Tanasin grob, Stevin jarak, Laz'na bara, Pavino brdo, Baž'no brdo.

c) Toponimi kojima je prvi dio posvojni pridjev na -ski: Kolodvorska ulica, Bečka ulica, Bušetinski put, Šokački kraj, Švapski kraj, Jarčanski kraj, Rečinski kraj, Maljanski kraj, Gospodska iva, Švapski berek, Ciganski jarak, Mađarska rijeka, Solarsko brdo, Švapsko brdo, Županinski kanal.

U mnogim sastavljenim toponimima Virovitice i okolice je prvi dio opisni pridjev, a drugi dio opća ili vlastita imenica (u svom pravom ili prenesenom značenju): Mali Čimenac, Dugo selo, Gornji kraj, Dolnji kraj, Novo selo, Staro selo, Donji kraj, Mala ulica, Slepog crevo, Veliki kraj, Novi red, Stara Borova, Nova Borova, Široko polje, Mala stran, Ravno polje, Malo polje, Dugačko polje, Veliko polje, Veliki Čelinac, Široka (tj. njiva), Visoki klen, Duga rika, Velika bara, Okrugla jama, Dugačka jama.

U tom kraju ima i takvih sastavljenih toponima kojima je prvi dio pridjev, a drugi dio opća ili vlastita imenica: Preko mlina, Kod Neteće, Med drumima, Pod Đoltom, Pod lipama, Kod stupa, Kod brane, Za peski, Na topolima, Kod dola, Kod Vražje jame, Iza grada.

U tom kraju sam zabilježio i nekoliko *složenih toponima* kojima je prvi dio pridjev, prijedlog ili prilog, a drugi dio imenica: Suhopolje, Anipusta (tj. Anina pusta), Podolice, Pogledalo, Ogorelica, Zavrtnice, Praznovrača.

Mnogi toponimi su opće (zajedničke) imenice u svom pravom obliku te u pravom ili prenesenom značenju: Ulička, Dalj, Kut, Ulica, Siget (mađ. sziget = otok), Ledina, Jaruga, Gmanje, Prkos, Vulica, Jarak, Draga, Grabić, Rakita, Lipa, Brdo, Čistine, Širine, Duljine, Ravan, Ravnica, Gredica, Poljice, Rit, Berek (breg), Kut, Ada, Buđak, Tabor, Đerma, Ograde, Grad, Ciglana, Požari, Brod, Konak, Metaljka, Dubrava, Ledine, Gaj, Lug, Vinograd, Polje, Kotline, Kamenje, Brusovi, Vijer, Iliman, Liman, Ograda, Potok, Rijeka, Kanal.

Neki toponimi su *geografska imena* nekih stranih naselja: Ljubljana, London, Kaniža.

Toponime *stranog porijekla* možemo podijeliti na:

1. Toponime mađarskog porijekla: Siget (sziget = otok), Rondoš (rongyos = odrpan, traljav).

2. Toponime turskog porijekla: Čimenac (çimen = livada, tratina), Buđak, Buđaki (bucak = ugao, kut), Jadica (ada = otok), Kod đola (göl = jezero, lokva), Čoljuk (ćoljuk = selo, selište), Liman (liman = luka, zaliv), Ilidže (ilica = toplice), Đerma (germek = protegnuti, ispružiti).

3. Toponimi njemačkog porijekla: Gmanje (gemein = općenit, javan).

4. Toponimi latinskog porijekla: Arenda (arrenda = zakup, zakupnina).

5. Toponimi francuskog porijekla: Batalije (bataille = borba, bitka).

REGISTAR ANTROPONIMIJE

Abalić	Balokovi	Boku
Adam	Banak	Bolko
Adamić	Bapčevići	Bolkovac
Adanovi	Bara	Boltekovi
Agneza	Barbara	Boltini
Ajdinjakovi	Barčan	Boncekovi
Ambreković	Barena	Borondić
Ambroš	Bart	Borovac
Ana	Bartol	Bosanac
Anderovi	Bartolkovi	Bošnjak
Andričko	Bartolovi	Bošporovi
Andričkovi	Bartolović	Botić
Andrija	Bauer	Božičević
Andrić	Bazjanac	Božičko
Andelka	Bazjančevići	Brajkini
Anica	Beleg	Branka
Anka	Belobrk	Branko
Antal	Bejša	Branković
Antini	Bem	Brdar
Antolović	Bencek	Brdarić
Antun	Bencini	Bricini
Antunovi	Berket	Brkić
Aragović	Bibijana	Brlas
Asanovi	Birda	Brnjini
	Bjelić	Boškovi
Babić	Blagoje	Brodar
Babićevići	Blagojević	Brodarevi
Bajer	Blaža	Brodarić
Bajerle	Blažević	Brodanac
Bajini	Blažičević	Brodini
Bajivić	Blažini	Brozović
Bajivini	Boban	Budžak
Bakić	Bobanovi	Bujan
Bako	Bobrkovi	Buđini
Bakš	Bocakovi	Bukvić
Balaž	Bodokuš	Bulini
Balogović	Bojtor	

Bunjevac	Đuračić	Gašparovi
Bunjevčević	Đurađ	Gerebić
	Đurasević	Gergišević
Cabunac	Đurđa	Gibanica
Cekanovi	Đurđević	Globini
Celić	Đurđica	Gnand
Cila	Đuren	Golub
Cimermanovi	Đurenovi	Golubić
Cindrić	Đureš	Gospodarovi
Cindrini	Đurica	Grabić
Cindro	Đur'ni	Grabini
Crepnjak	Đuro	Gradinjan
Crnčić	Đurokovi	Gregorić
Crnković		Grga
Crnjak		Grgo
Černi	Elijaš	Grlica
Čerepinko	Eškutić	Gros
Červik	Eva	Guljašević
Čikvar	Evica	Gužer
Čizmar		
Čokljekovi	Fabijanac	Halužan
Čordaš	Fabljan	Han
Čvarkovi	Farkaš	Harmunt
	Farkašević	Hauzer
Čadavčan	Feketija	Havelka
Ceuljkovi	Feketini	Hegzberger
Čičko	Feletar	Held
Čira	Feletarovi	Helena
Čirini	Ferenčević	Hinić
Čorić	Ferenčević	Hronic
	Fet	Horvat
Deskar	Filip	Hrženjak
Detkovčankini	Filipovi	Hudi
Dikanovi	Filipović	
Dikmajerovi	Filjak	Ideg
Dimnjašević	Filjakovi	Ignjac
Dlab	Finjakovi	Ignjačević
Dolinar	Flajnek	Iharus
Dombi	Fosić	Ilija
Domitar	Franc	Ilinka
Domitrović	Franca	Imbrini
Domokuš	Francek	Imbro
Dora	Frankovi	Iternička
Dorić	Franjić	Ivak
Dramarić	Franjina	Ivaković
Drumarovi	Franjini	Ivan
Drvenkar	Franjo	Ivanac
Dudašević	Frgić	Ivančević
Dupan	Fujs	Ivaneš
Durmiš	Fuks	Ivanešić
Dušan	Fundić	Ivanovi
	Furdić	Ivanović
	Furjan	Iveta
Đapić		Ivetini
Đerd	Galjar	Ivica
Đorđe	Garvan	Ivičkovi
Đuka	Garvanovi	Ivina
Đukić	Gašpar	Ivini
Đukini	Gašparić	Ivković

Ivo	Karlo	Kunić
Ivok	Kata	Kurjaković
Ivokovi	Katena	Kuštrini
Ivoš	Katica	Kutnjak
Ivoševi	Katona	Kuzman
Ivša	Kauf	Kvrdnjaševi
Ivšić	Kereš	Kvrgnjaš
	Kerment	
Jadranka	Keserica	Labudović
Jaga	Kezele	Ladović
Jagar	Kicivoj	Laskarin(i)
Jagini	Kikini	Laušin
Jakšini	Kiralj	Lazo
Jalžinovi	Kiseli	Lebinac
Jakup	Kladarčevi	Lekčević
Jana	Klara	Lelek
Jandraševi	Klarić	Lerinc
Jandrić	Kneževi	Lončar
Jandro	Knežević	Lončarić
Janena	Kobić	Lovreković
Janić	Koferovi	Lovrenc
Janko	Kokanovi	Lovrić
Jankovčevi	Kolar	Lovrini
Jankovi	Kolarić	Lovro
Januševi	Kolarovi	Lugarevi
Jela	Kolendarić	Lugarovi
Jelenić	Koler	Luka
Jelka	Kolesarić	Lukač
Jeljćini	Koljčevi	Lukačević
Josip	Komar	Lukačevzovi
Jošćevi	Komlenac	Lukamarkovi
Jovan	Kopfer	Lukić
Jovičevi	Kopijar	Lukini
Jovo	Kopjar	Luk'ni
Jovšini	Kopljar	Lužajić
Joza	Korbelik	
Jozan	Košćak	Ljeposava
Jozanovi	Kovačevi	Lješćak
Jozenčevi	Kovačević	Ljuba
Jozina	Kovačićini	Ljubica
Jozini	Kovačić	
Joz'novi	Kozlinger	Mađarević
Jozo	Krajciger	Mađerčić
Jug	Kralj	Magda
Jugović	Krančevi	Magdić
Jula	Kranjčevi	Magnahajm
Julka	Krapac	Majdak
Jul'ni	Krapec	Majkovčan
Jurišić	Kratofil	Majstorović
Jurko	Krista	Maleševi
Jurković	Krnić	Maljaščakovi
Justa	Krpeljević	Manda
	Kršić	Mandić
Kajstijevi	Kucini	Mandini
Kajzer	Kučan	Mara
Kaladić	Kuka	Maran
Kaljčevi	Kukić	Marča
Karadija	Kukuružnjak	Marčeta
Kardoš	Kumanovi	Marčini

Mareković	Mikić	Palko
Marena	Mikini	Palona
Marica	Miko	Pandurovi
Marija	Mikola	Pandini
Marin	Mikolčić	Panić
Marinić	Mikolj	Pano
Marjan	Mikoljčić	Paradinović
Marjanovi	Mikoševi	Pava
Markina	Mile	Pavelko
Marko	Milena	Pavina
Markovi	Mileš	Pavini
Marković	Milešević	Pavlekovi
Markulin	Milica/Milka	Pavlin
Maroš	Miljak	Pavlinovi
Maroševi	Minka	Pavlovi
Marta	Miok	Pavlović
Martin	Mioković	Pav'ni
Martinović	Miolj	Pavo
Martinuša	Mioljević	Pazdrtanovi
Martinušić	Miško	Pećini
Matajićevi	Miškovi	Pejić
Matan	Molnar	Pejini
Matanovi	Momčilović	Pela
Matej	Moslavac	Pelc
Matićevi	Murat	Pepi
Matija	Mustafini	Pepica
Matini		Peradin
Matkovi	Nada	Peradinović
Mat'ni	Nadović	Perić
Mato	Nađ	Perini
Matoden	Nemčec	Per'ni
Matodenovi	Nemet	Pero
Matok	Nenad	Peršinji
Matokovi	Nenadovi	Pešelj
Matoš	Nenadović	Petak
Matoševi	Nevenka	Petar
Matošević	Nikola	Peteranac
Matuzelen	Nikolić	Peti
Medić	Nogić	Petra
Medvecki	Novak	Petreš
Mejašić	Novaković	Petrovi
Merle	Novosel	Petrović
Mezger	Novoselac	Plačković
Mića	Nuk	Plavčić
Mićini		Plavšić
Mihaljević	Njemakovi	Podravac
Mihaljić		Pokorni
Miholić	Oćurćak	Pokupić
Miholj	Ognjan	Poldrugac
Miholjević	Ognjanović	Poljanac
Mijaćevi	Orovac	Popović
Mijatovi	Orvatovi	Porogi
Mijokovi	Osman	Posavac
Mijoković	Ospet	Potonjac
Mijoš	Ožan	Požezanac
Mijota	Ožanić	Prebeg
Mikać		Prebegovi
Mikaćevi	Pajdak	Prpić
Mikec	Pajdini	Pšihistal

Pustaj	Stana	Štiljakovi
Puškarčić	Staneš	Štrublić
Radak	Stanešić	Šuh
Radaković	Stanić	Šulok
Rade	Staninovi	Šuprna
Radić	Stankovi	Šušnjić
Radjevac	Starog kneza	Šutinovi
Radoš	Stevina	Šuvak
Rajno	Stevini	
Rajnović	Stevo	Tadeus
Rakošević	Stipić	Tarabić
Ran	Stoja	Tarbuk
Rastovi	Subota	Taušan
Relić	Svetozar	Teodor
Relo		Teodorović
Reljić	Šafar	Teri
Reza	Šajatović	Terihaj
Ribić	Šajer	Ternjevi
Ribićevi	Šanić	Timar
Rihter	Šantić	Tkalac
Rodini	Šarabok	Tomac
Rokinger	Šefer	Tomafranjini
Rokini	Šarić	Tomaš
Rončević	Šegini	Tomašević
Rozman	Šelembec	Tomčević
Rudini	Šember	Tomek
Ruk	Šemberovkini	Tomekovi
Rumenjak	Šenberger	Tomeković
Ruža	Šima	Tomjanović
Ružena	Šimara	Tomo
Ružić	Šimarini	Tomosini
	Šimčini	Tona
Sabina	Šimičini	Tonček
Sabol	Šimić	Tončić
Sabolić	Šimini	Tot
Salopek	Šimo	Tovarović
Sanjin	Šimun	Tratišini
Sauer	Šimunić	Trbojević
Saur	Šipak	Treza
Savka	Šipoš	Turčić
Savo	Škalec	Turček
Sekereš	Škalić	Turešini
Selski	Škaljini	Turko
Senkovičević	Škorić	Turković
Sep	Škrgeta	
Silojčik	Škrinjarić	Udovčini
Simo	Škvarić	
Slava	Šmolc	Valent
Slavko	Šogorić	Valenteković
Smiljan	Šoh	Valentić
Smiljanić	Šokac	Vampovac
Smudić	Šolc	Vampovčević
Smutni	Špegelj	Varaždinac
Soka	Špoljar	Varga
Sokol	Špoljarić	Vargini
Solar	Štefanić	Vargović
Solenkini	Štefica	Vedriš
Srdić	Štefović	Vegovi
	Števo	Veličan

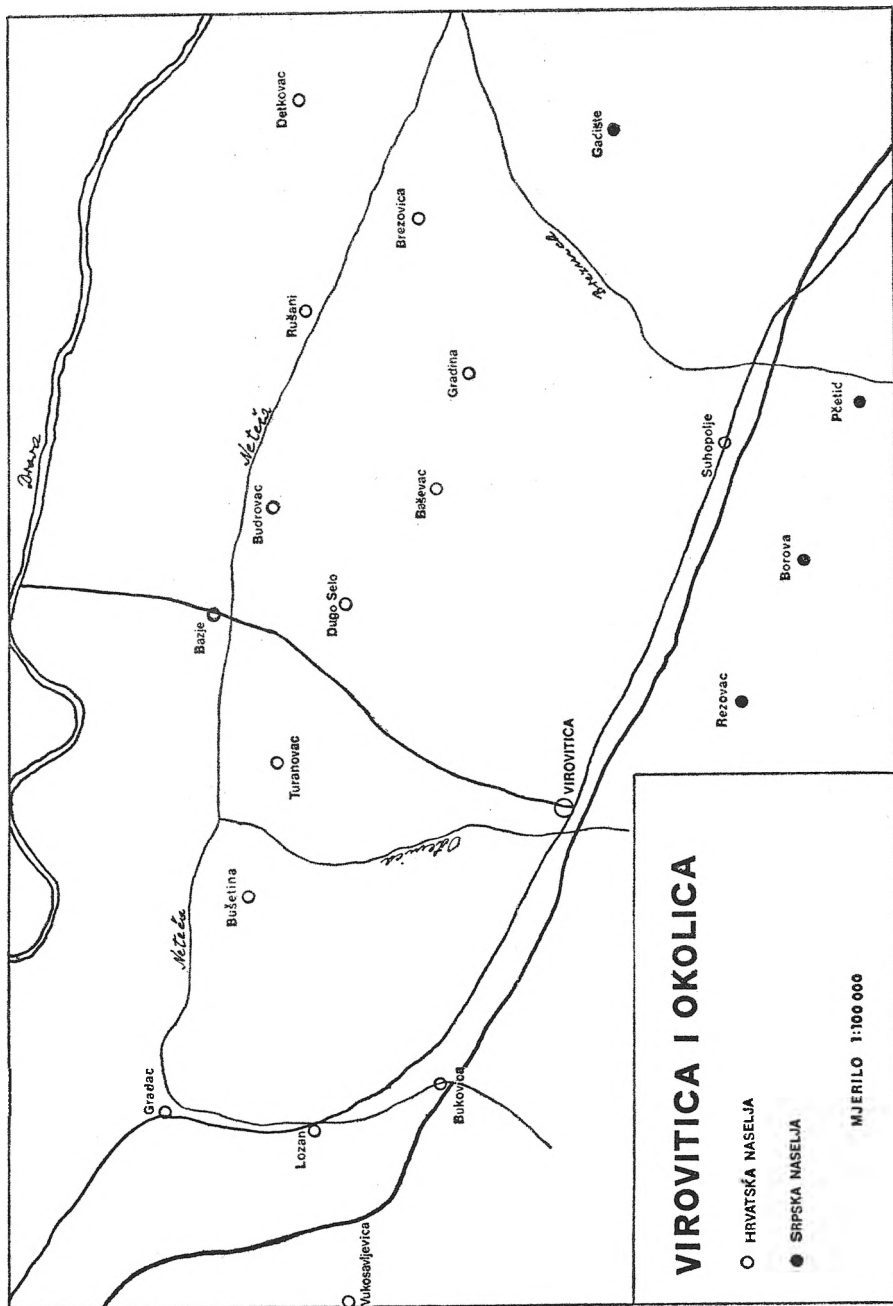
Vendelovi	Vrekalić	Zdjelar
Vezmarović	Vučko	Zdeličan
Vid	Vučković	Zebić
Vida	Vujan	Zelenbrz
Vidovi	Vujanović	Zrakić
Viljevac	Vukašin	Zrinić
Vinkina	Vukašinović	Zunta
Vinko	Vukomanović	Zver
Vinković	Vuković	Žar'čevi
Virag	Vukša	Žgela
Virovčevi	Vukšić	Živko
Vlado/Vojvodić	Vukšini	Živkovi
Volf		Živković
Voščak		Župini
Vračarić	Zalogaj	Žuščevi
Vragovini	Zar'ni	Žužić
Vrbaslija	Zaro	

REGISTAR TOPONIMIJE

Ada	Bukovica	Duga rika
Adanovka	Bušetina	Dugo Selo
Anipusta	Bušetinski put	Duljine
Arenda		
Bačevac	Cerovača	Đerma
Bađnjeva kosa	Ciganski jarak	Đolta
Batalije	Ciglana	Đota
Bazje	Cindrička	Đukinica
Baž'no brdo	Cjepalo	
Bečka ulica	Crnava	Endek
Beljavina		
Berek	Čičinovac	Gaćište
Bikinac	Čimenac	Gaj
Bjelica	Čistine	Gajevi
Blatićanski kraj	Čoljug	Gapin kut
Bogdanovac		Glibina
Bok	Čičugina	Glogovac
Borova	Čoljuk	Gložiki
Borovsko polje		Gmanje
Brana	Dabinac	Golo brdo
Brdo	Dabrovica	Gornjac
Brekinje	Dalj	Gornjani
Brestik	Delka	Gornji kraj
Brestovače	Detkovac	Gospodska iva
Brezik	Djedovača	Grabar
Brezine	Dolnja lenija	Grabić
Brezovica	Dolnji kraj	Grabrina
Brod	Donjani	Grad
Brusovi	Donji kraj	Gradac
Brzavski kanal	Draga	Gradina
Budrovac	Dubrava	Gradine
Buđak	Dugačka jama	Gradinska ulica
Buđaki	Dugačko polje	Graorišće
Bukova greda	Dugažla	Greda

Gredica	Kučište	Na topolima
Grljevača	Kukinac	Neteča
Gušta	Kusmač	Nova Borova
	Kut	Novi red
		Novo selo
Hodenica		
	Lanik	Obrovac
Iližje	Lanišće	Odenica
Iliman	Lanište	Odino brdo
Ivaki	Lazice	Ogorelica
Ivanci	Laz no brdo	Ograda
Ivokače	Ledina	Ograde
Iza grada	Ledine	Okrugac
	Lendava	Okrugla jama
Jabučik	Leskovača	
Jadica	Leščak	
Jagnjedik	Ličko brdo	Pauk-iva
Jankovac	Liman	Pavino brdo
Jankova iva	Lipa	Pavlovac
Jarak	Lipovac	Pavlov breg
Jarčanski kraj	Lipova kosa	Pavlovica
Jaruga	Livadak	Pčelić
Jaseniki	London	Pemija
Jasik	Lozan	Pepelana
Jauz	Ložanjek	Petrovac
Javorovac	Lug	Pijeski
Ječmišće	Lužanjak	Piskavica
Jojnac	Luženjak	Pod doptom
Jovače		Pod lipama
		Podolice
	Ljeskovac	Pogledalo
	Ljubljana	Polje
		Poljice
Kamenac		Popovača
Kamenjc	Mađarska rijeka	Potok
Kanal	Mala Kaniža	Požari
Kaniža	Mala stran	Požarika
Kapistranska ulica	Mala ulica	Požarike
Kasnice	Mali Budinac	Praznovrača
Katinac/Kentreševci	Mali Čelinac	Prebegova greda
Kilavac	Mali Čimenac	Preko mlina/Prkos
Klisa	Malički kraj	Prodorina
Kočanica	Mali Removac	Prosje
Kod brane	Mali šljag	Pustoš
Kod doła	Mali tabor	Radoševac
Kod Neteće	Malo polje	Rakit
Kod stupa	Maljanski kraj	Rakita
Kod Vražje jame	Marinova ulica	Rastik
Kolodvorska ulica	Markova kosa	Rastiki
Konačne	Matanov dol	Rastova voda
Konak	Med drumima	Rastovo polje
Kosica	Medveščak	Ratkovac
Kotline	Mekotka	Ravan
Kovrtanji	Mesara	Ravna bara
Kozarski jarek	Metaljka	Ravnica
Kozja glava	Metaš	Ravno polje
Kraka	Mikina livada	Razbojička
Krančev berek	Milanovac	Razlev
Krčevine	Miljevac	Razljevi
Krkača	Miolovače	Rečine
Krnjin	Mrtvica	
Kučišće		

Rečinski kraj	Šarabokova ulica	Veliki Budinac
Reklinci	Šatornik	Veliki Čelinac
Removac	Šeovica	Veliki kraj
Rezovac	Širine	Veliki put
Rezulja	Široka	Veliki šljag
Ribičeva	Školski kraj	Veliko polje
Rijeka	Šokački kraj	Vidakuša
Rit	Štuk	Vijer
Ritić	Šukali	Vinogradi
Ročišće	Šušnjar	Vinogradina
Ročište	Švapski berek	Virovitica
Rondoš	Švapski kraj	Visoki klen
Rušani	Švapsko brdo	Višnjice
		Vodice
Selišće		Vrazova ulica
Selišta	Tabor	Vražje vršće
Serkovišće	Tanasin grob	Vrbovača
Siget	Teočak	Vrselo
Sijerak	Tiloš	Vrtovača
Slatina	Topolik	Vučjak
Slepo crevo	Torine	Vukosavljevica
Smiljanić-brdo	Travni potok	Vulica
Solara	Travnjik	
Solarsko brdo	Tri kalilca	
Srakovac	Trn	Za peski
Stara Borova	Trnava	Zaranovac
Stara Drava	Trska	Zavrtnica
Stare livade	Tuk	Zdenčić
Staro selo	Turanovac	Zečji budak
Stevin jarak		Zidina
Stolekova livada	Ulica	Zvirišće
Strugun ca	Ulička	
Stupine	Uz Lendavu	
Suhopolje		Žabjak
Sveti Đurađ	Velika bara	Ženske kolibe
Sveti križ	Velika Karajkovic	Županinski kanal
Sveto Trojstvo	Veliki breg	Žutara

VIROVITICA I OKOLICA

- HRVATSKA NASELJA
- SRPSKA NASELJA

MJERILO 1:100 000